

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

”Syrjäkylille enemmän toimintaa”

Tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuus

Iida Vasara

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210op)

4/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä lida Vasara	Sivumäärä 49 ja 6 liitesivua
Työn nimi "Syrjäkylille enemmän toimintaa" Tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuus	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jussi Ronkainen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Tohmajärven kunta, Nuoriso-ohjaaja Petri Happonen	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni on tehty tilaustyönä Tohmajärven kunnalle. Tavoitteena oli selvittää tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuutta. Tarkoituksena oli tuottaa tietoa siitä, mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret harrastavat vapaa-aikanaan. Tämän lisäksi tutkimuksessa pyrittiin selvittämään mitä he haluaisivat harrastaa.</p> <p>Hain vastauksia kahteen tutkimuskysymykseen: 1) Mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret harrastavat? 2) Mitä he haluaisivat harrastaa?</p> <p>Tutkimukseni on kvantitatiivinen tutkimus, jonka toteutin kyselylomakkeilla. Kyselylomakkeiden avulla kartoitettiin mahdollisimman monen tohmajärveläisen lapsen ja nuoren harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan käyttöä. Tutkimukseni kohderyhmänä olivat tohmajärveläiset lapset ja nuoret eli peruskoulun 3-9. luokkalaiset ja lukioikäiset. Kaikkiaan kyselylomakkeita jaettiin 438kpl, joista palautettiin 375kpl.</p> <p>Tutkimuksesta selvisi, että 63,7 prosenttia vastaajista osallistuu ohjattuun toimintaan ja 36,3 prosenttia vastaajista ei osallistu. Lasten ja nuorten suosituin harrastusmuoto on liikunta. Suurin osa heidän vapaa-ajastaan menee kotona. Tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan on 57,3 prosenttia vastaajista ja 42,7 prosenttia vastaajista ei ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan. Tohmajärveläiset lapset ja nuoret haluaisivat harrastaa muun muassa musiikkia, tanssia ja joukkuepelejä. Lisäksi he haluaisivat saada esimerkiksi skeittiparkin, mopopajan ja metsästyksen liittyvän kerhon.</p> <p>Tutkimustulokset ovat hyödynnettävissä Tohmajärven harrastusmahdollisuuksien kehittämiseen. Tutkimuksen avulla tiedetään tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusten tämän hetkinen tilanne. Tulokset tulivat Tohmajärven kunnan käyttöön.</p>	
Asiasanat vapaa-aika, harrastukset, syrjäytyminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Iida Vasara	Number of Pages 49+6
Title "More activities to the periphery" Children's and youth's hobby activities in the county of Tohmajärvi	
Supervisor(s) Jussi Ronkainen	
Subscriber and/or Mentor Town of Tohmajärvi, Petri Happonen	
Abstract <p>This thesis was made for the county of Tohmajärvi. The goal was to find out the hobbies and past time activities, and to produce research data to show what the children and youth (referred to as "target group" from now on) do on their own time. The studies were also used to show what the target group wanted to do, but were unable to do at the time.</p> <p>The thesis sought answers to two questions; What do the children and youth of Tohmajärvi do on their spare time, and what they would like to do?</p> <p>This was a quantitative study, which was conducted with questionnaires. They were used to find out the possibilities the target group has in Tohmajärvi to spend their free time, and what activities they have access to. The target group was children and youth from Tohmajärvi, between the ages of 9 to 18. 438 questionnaires were handed out of which 375 were returned properly filled.</p> <p>The research shows that 63,7% take part in guided activities and 36,3% do not. The most popular activity was sports in different forms. They also spend a lot of their free time at home. 57,4% were happy with the activities they have access to. The target group were most interested in music, dance and team sports. They would also like to have a skate park, a moped workshop and a hunting club.</p> <p>The results of this study can be used to develop the free time activities for the target group in Tohmajärvi, and to demonstrate the current state of these services in the county. The results were provided for the use of the county.</p>	
Keywords leisure time, hobbies, social exclusion	

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TOHMAJÄRVEN KUNTA	6
2.1 Tohmajärven palvelut	6
2.2 Kunnan velvollisuus	7
2.3 Tohmajärven harrastusmahdollisuudet	10
3 TIETOPERUSTA	12
3.1 Lasten ja nuorten vapaa-aika	13
3.2 Sosiaalinen vahvistaminen ja syrjäytyminen	17
3.3 Liikuntaharrastuksen merkitys	19
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimusongelmat	21
4.2 Kohdejoukko ja tutkimusmenetelmä	21
4.3 Tutkimusaineiston kerääminen	23
4.4 Tutkimusaineiston analysointi ja luotettavuus	24
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	24
5.1 Tohmajärveläisten harrastusaktiivisuus	25
5.2 Nuorisotalotoiminta	28
5.3 Tohmajärveläisten lasten ja nuorten vapaa-aika	30
5.3.1 Internetin käyttö	31
5.3.2 Tv:n katselu	32
5.3.3 Pelikonsoleiden pelaaminen	33
5.3.4 Suurin osa vapaa-ajasta menee, mihin?	33
5.4 Tyytyväisyys toimintaan	35
5.5 Mitä Tohmajärveläiset haluaisivat harrastaa?	37
6 POHDINTA	38

6.1 Luotettavuuden arviointia	38
6.2 Johtopäätökset	39
6.3 Kehittämisehdotuksia	42
7 LOPUKSI	44
LIITTEET	49

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on tehty Tohmajärven kunnalle. Opinnäytetyöni aiheena oli selvittää tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuutta. Mielestäni tämä aihe oli mielenkiintoinen ja tietyllä tapaa haasteellinen kokemattomalle tutkimuksen tekijälle. Tarkoitin tässä tutkimuksessa harrastusaktiivisuudella sitä, miten lapset ja nuoret osallistuvat ohjattuun toimintaan. Opinnäytetyöni prosessi alkoi marraskuussa 2010, jolloin teimme yhteistyösopimukset ja aloitin tekemään opinnäytetyösuunnitelmaa. Ennen opinnäytetyösuunnitelman tekoa sain työelämäohjaajaltani sivistyslautakunnan tekemän pöytäkirjan yhdestä kokouksesta, jossa he olivat suunnitelleet tätä tutkimusta. Siinä oli tiivistetysti kerrottu, mitä he haluavat saada selville tutkimuksen avulla.

Tutkimuksen päätehtävänä on selvittää, mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret tekevät vapaa-aikanansa ja miten ja millaisiin harrastetoimintoihin he osallistuvat. Samalla tuli kartoitettua sitä, mitä heiltä kenties puuttuu. Onko esimerkiksi skeittiparkki se, jossa monet haluaisivat skeitata, mutta siihen ei ole mahdollisuutta? Lähdin toteuttamaan tutkimusta kahden tutkimuskysymyksen avulla. Tutkimuskysymykseni ovat 1) mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret harrastavat ja 2) mitä he haluaisivat harrastaa? Valitsin tutkimusmenetelmäksi kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen. Toteutin tutkimuksen kyselylomakkeella. Kyselylomakkeen avulla sain kattavasti kysytyä mahdollisimman monelta tohmajärveläiseltä lapselta ja nuorelta heidän vapaa-ajastaan ja osallisuudestaan harrastetoimintoihin.

Tohmajärvellä on monia harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille, mutta opinnäytetyöni tilaaja halusi saada selville, mihin ne lapset ja nuoret osallistuvat ja mitä heiltä kenties puuttuu. Tohmajärvelle ei ole ennen tehty lapsille ja nuorille vapaa-ajan tutkimusta, joten tällaiselle tutkimukselle on tarvetta. Pyrkimyksenä on saada faktatietoa suoraan lapsilta ja nuorilta siitä, mitä mieltä he ovat harrastusmahdollisuuksista. Tutkimuksen avulla osataan paremmin suunnata lapsille ja nuorille toimintaa, joka auttaisi syrjäytymisen ehkäisyssä. Teoreettinen viitekehys tutkimukseen on kerätty keskeisten käsitteiden kautta ja niiden määrittelyistä sekä kuntalain velvollisuuksista.

Tutkimukseni on tärkeä ammattialalle, koska vapaa-ajan toiminnoilla on suuri merkitys nuorten kanssa tehtävässä työssä. Tutkimukseni myötä voidaan tehdä uusi tutkimus ja selvittää, onko kunnalla ja järjestävillä organisaatioilla mahdollisuutta järjestää tohmajärveläisille lapsille ja nuorille heidän haluamaansa vapaa-ajan aktiviteettia. Nämä tutkimukset auttavat syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria. Lisäksi erilaisten aktiviteettien ja osallistumismahdollisuuksien kautta lapsista ja nuorista saamme aktiivisia yhteiskuntamme jäseniä.

2 TOHMAJÄRVEN KUNTA

Tohmajärvi sijaitsee Venäjän rajalla, Pohjois-Karjalan kaakkoisosassa, Keski-Karjalan seutukunnassa. Venäjän rajan vaikutus näkyy siten, että Tohmajärvellä asuu paljon venäläisiä. Tohmajärvellä on noin 5000 asukasta, joista äidinkielenään venäjää puhuvia maahanmuuttajia on nelisen prosenttia väestöstä. Tohmajärven arvot ovat avoimuus, luottamus sekä sitoutuneisuus. Sekä Tohmajärven slogan on "Tohmajärvi- rajattomat mahdollisuudet" ja visio vuodelle 2020 on, että Tohmajärvi on yhteisöllinen ja kansainvälinen kunta, jossa on hyvät edellytykset kuntalaisten hyvinvoinnille ja monipuoliselle yritystoiminnalle. (Tohmajärvi 2010.)

Tohmajärvellä on paljon palveluita ja yrityksiä, mutta kaikista eniten Tohmajärvellä työllistää rajaliikenne. Rajavartiolaitoksen, tullin sekä kuljetus- ja huolintayritysten palveluksessa toimii yhteensä lähes 300 ihmistä. Silti Tohmajärvi on edelleen vahva maatalouspitäjä, jossa on lähes 200 maataloutta harjoittavia yrityksiä. (Tohmajärvi 2010.) Vuonna 2009 Tohmajärven ikäjakauma oli, että alle 15-vuotiaita oli 1028 henkilöä, 15-24-vuotiaita oli 598 henkilöä, 25-44-vuotiaita 1318 henkilöä, 45-64-vuotiaita 1435 henkilöä ja yli 65-vuotiaita oli 1051 henkilöä (Fennica 2009).

2.1 Tohmajärven palvelut

Tohmajärven palveluihin kuuluu kansalaisopisto, Keski-Karjalan musiikkiopisto, kirjasto ja kulttuuria tarjoaa muun muassa kesäteatteri. Liikuntatoimi tarjoaa liikunta-

mahdollisuuksia Tohmajärven ympäristössä ja huoltaa ja ylläpitää esimerkiksi hiihtolatuja. Tohmajärven nuorisotyö tarjoaa lapsille ja nuorille kerhoja ja nuorisotilatoimintaa. Tohmajärvellä on kaksi nuorisotilaa, joista toinen on Kemien Pysäkki ja toinen on Värtsilän Nuokka. Kemien Pysäkillä ja Värtsilän Nuokalla voi viettää aikaa ystävien seurassa muun muassa erilaisia pelejä pelaten, musiikkia kuunnellen ja tv:tä katsellen. Nuorisotiloilla on myös silloin tällöin ohjattua toimintaa, esimerkiksi leipomista, ruoanlaittoa, askartelua ja kisoja. Lisäksi Kemien pysäkillä on bänditila, jossa nuorisot voi harjoitella bänditoimintaa. Muita Tohmajärven palveluita ovat muun muassa seurakunnat, joita ovat evankelis-luterilainen seurakunta, helluntaiseurakunta ja ortodoksinen seurakunta Joensuussa. Lisäksi Tohmajärvellä on muitakin vapaa-ajan järjestöjä, joita ovat esimerkiksi Tohmajärven urheilijat ja Keski-Karjalan rasti ry. (Tohmajärvi 2010.)

2.2 Kunnan velvollisuus

Kunnilla on määritelty laissa omat velvollisuutensa, mitä niiden tulee järjestää kunnan alueella asuville asukkaille. Kunnan tulee järjestää asukkaillensa ensinnäkin kulttuuri-toimintaa. Kuntalain mukaan kunnan on tuettava, edistettävä ja järjestettävä kulttuuri-toimintaa kunnassa. Tässä laissa kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harrastamista ja harjoittamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, paikallisten kulttuuriperinteen vaalimista sekä kotiseututyötä. Kunnan on luotava myös asukkaillensa mahdollisuuksia harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla ja taiteen perusopetukseen. (Mäkelä 1998, 33.) Tohmajärvellä on kulttuuripalveluja, ja paikkoja, jossa voi harrastaa ja harjoittaa taidetta, vaalia paikallista kulttuuriperinnettä sekä kotiseututyötä. Esimerkiksi Tohmajärven taitokeskuksella voi harrastaa ja tehdä itse taidetta.

Kuntien tulee tarjota myös asukkaillensa liikuntamahdollisuuksia. Liikuntalaissa sanotaan, että valtion ja kuntien tehtävänä on ensisijaisesti liikuntatoiminnan edellytysten luominen. Liikuntajärjestöt vastaavat pääasiallisesti liikuntatoiminnan järjestämisestä, mutta kunnan on luotava myös edellytykset liikunnalle. Kunta voi edistää liikunta-alan paikallista ja alueellista yhteistyötä tarjoamalla liikuntapaikkoja, tukemalla liikunnan kansalaistoimintaa sekä tarpeen mukaan järjestämällä itse liikuntatoimintaa ottaen huomioon myös liikunnan erityisryhmien tarpeet. (Mäkelä 1998, 35.) Tohmajärven

kunnalla on muun muassa oma liikuntahalli ja punttisali. Punttisalilla voi harrastaa itsenäisesti liikuntaa tai käydä ryhmissä toiminnoissa mukana. Lisäksi Tohmajärven liikuntahallia käyttävät monet urheilujärjestöt, joten Tohmajärven kunta on luonut edellytykset liikunnan harrastamiselle tarjoamalla liikuntajärjestöille mahdollisuuden käyttää liikuntahallia. Monet lapset ja nuoret osallistuvat urheilujärjestöjen toimintaan, joten tämä on tärkeää myös lasten ja nuorten kannaltakin.

Kuntien tulee myös tarjota lapsille ja nuorille nuorisotyötä, jonka normiperusta rakentuu nuorisotyölain (2006/72) pohjalle. Nuorisotyölaissa todetaan nuorisotyön kuuluvan kunnan toimialaan (4§). Nuorisotyölain tarkoituksena on edellytysten luominen nuorten kansalaistoiminnalle sekä nuorten elinolojen parantaminen. Nuorisotyölain 1§:ssä sanotaan, että tarkoituksena on säädetty myös sukupolvien, sukupuolten ja alueiden tasa-arvo, kulttuurien moninaisuuden ja suvaitsevaisuuden edistäminen sekä kestävän kehityksen turvaaminen. Lain 2§:ssä kirjoitetaan, että nuorisotyö on sitä työtä, jolla parannetaan nuorten elinoloja ja luodaan edellytyksiä nuorisotoiminnalle. Nuorisotoiminta on sellaista toimintaa, jolla pyritään edistämään nuorten kansalaisvalmiuksia ja kasvua. Nuorisotyön toteuttamisesta ovat vastuussa valtio, kunnat ja nuorisojärjestöt. Nuorisotoiminnan toteuttamisesta vastaavat puolestaan nuorisojärjestöt ja nuoret itse. Nuorten elinolojen parantamiseksi valtioneuvoston kanslia ja ministeriöt laativat kehittämistoimenpiteitä, jotka sisältyvät valtakunnallisiin tavoiteohjelmiin, toiminta- ja taloussuunnitelmiin. Paikallisista toimenpiteiden yhteensovittamisista vastaavat kunnat itse. (Mäkelä 1998, 37.)

Petri Cederlöf kertoo tutkimuksessaan (2004, 51), mitä kunnallisen nuorisotyön keskeiset tehtävät ovat. Hän käyttää nimitystä ”perusnuorisotyö” kunnallisen nuorisotyön keskeisistä tehtävistä. Perusnuorisotyön tehtäviin kuuluu muun muassa kaikille nuorille tarjottu tiedotus- ja neuvontapalvelu, atk- ja internet- käyttöpalvelujen tarjonta. Tämän lisäksi perusnuorisotyön tehtäviin kuuluu nuorten osallisuus ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen suoraan tai välillisesti, nuorisotoiminnan ohjaus ja ylläpito, sekä nuorten illanvieron mahdollistaminen ja ohjaus. Myös säännöllisen harrastus- ja kerhotoiminnan tarjoaminen ja ohjaus, kausittaisten matkojen, tapahtumien, tilaisuuksien, kurssien ynnä muiden sellaisten järjestäminen ja ohjaus sekä paikallisten yhdistysten taloudellinen tukeminen sekä aktivointi ja motivointi kuuluvat nuorisotyön tehtäviin. Erityisnuorisotyö sisältyy tai toteutuu perusnuorisotyön rinnalla.

Erityisnuorisotyöhön kuuluu yksilöllinen nuorten tarvelähtöinen ohjaus ja neuvonta, koulutuksen ja työelämän ulkopuolisten nuorten yhteydenpito sekä ohjaus. Myös tilannekohtainen tai kausittainen sosiaalinen ja etsivä (erityis)nuorisotyö sekä yksilöllinen nuorten toimintaan ja elämään puuttuminen ja sen tukeminen kuuluvat erityisnuorisotyöhön. (mt.,)

Tuottaminen ja toiminnan ohjaus on toisena keskeisenä tehtävänä nuorisotyössä. Tuottamiseen ja ohjaamiseen kuuluu edellisiin tehtäviin liittyvät hallintorutiinit, organisointi ja koordinointi, nuorisotyön ja nuorisotoiminnan tuottaminen ja ohjaus yhteistyössä ja tai vuorovaikutuksessa esimerkiksi koulujen, yhdistysten, seurakuntien, sosiaalitoimistojen, projektien, hankkeiden työpajan tai muiden toimijoiden kanssa. Nuorten vanhemmille sekä muille ammattikunnille ja toimijoille suunnattu tiedotus ja nuorisotyön ja nuorisotoiminnan tuottamisen ja ohjauksen kehittäminen ovat myös yksi osa tuottamista ja toiminnanohjausta. Myös nuorisopolitiikka ja ”nuorten elinolostrateginen työ” kuuluu kunnalliseen nuorisotyön tehtäviin. Nuorten elinolostrategiseen työhön kuuluu ”nuorisotyöllinen” ja moniammatillinen vuorovaikutus nuorisoi- oissa, mahdollisesti vuorovaikutuksen edistäminen ja motivointi, nuorten elämää, tilannetta, tarpeita ja toiveita koskevan tiedon kokoaminen, vastaavan tiedon julkistaminen ja välittäminen muille toimijoille, nuorten elämää koskevaan päätöksentekoon ja toimintaan kuten palveluihin vaikuttaminen, sekä nuorisopoliittinen ja nuorisotra- teginen työ. (Cederlöf 2004, 51.)

Laadukas kunnallinen nuorisotyö koostuu kolmesta asiasta. Ensiksi se vastaa paikallisten nuorten tarpeisiin ja mielekkäisiin toiveisiin eli on hyvin tietoinen nuorten toiveista sekä tarjoaa tai mahdollistaa sen mukaista palvelua ja toimintaa avoimesti kaikille nuorille ja teemallisesti tietyille ryhmille. Toiseksi laadullinen nuorisotyö seuraa nuorten toimintaa ja tarjoaa yksittäisille nuorille luottamuksellista tukea ja ohjausta sekä tekee tarvittaessa myös puuttuvia interventioita nuorten elämään. Kolmanneksi se edistää nuorten mahdollisuuksia sekä nuorisoi- asioiden huomiointia ja niihin vaikut- tamista päätöksenteossa ja muiden toimijoiden piirissä. (Cederlöf 2004, 53.) Tohma- järvellä on nuorisotoimi, joka järjestää kerhoja, retkiä, muita tapahtumia, nuorisotie- dotusta ja nuorisotilatoimintaa. Nuorisotilatoimintaa toteutetaan Kemien pysäkillä, jossa maanantaisin SPR järjestää toimintaa, ja muuten Pysäkki on auki keskiviikkoi- sin ja perjantaisin. Värtsilän nuortentila Nuokka on avoinna vain tiistaisin.

2.3 Tohmajärven harrastusmahdollisuudet

Tässä tutkimuksessa tarkastelen harrastusmahdollisuuksia, joita Tohmajärvellä on tarjolla lapsille ja nuorille, koska he ovat tutkimukseni kohdejoukkona. Tohmajärvellä on tarjolla kerho- ja järjestötoimintaa, käsityötä, taidetta ja kulttuuria, metsästystä ja kalastusta. Seurakunnalla on omat toimintansa. Edellä mainittujen toimintamuotojen lisäksi Tohmajärvellä on tarjolla erilaisia urheilumahdollisuuksia.

Tohmajärven kerho- ja järjestötoimintaa toteuttavat Keskikarjalan 4H- yhdistys ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Värtsilän yhdistys, Onkamon koulun vanhempain yhdistys ry, joka järjestää liikunta- ja palloilukerhon. Lisäksi Tohmajärvellä toimii Pohjois- Karjalan Martat ry, Pohjois- Karjalan pelastuslaitos/ Tohmajärven paloasema, Saarion kyläyhdistys ry, Suomen punainen risti/ Tohmajärven osasto, Suomi- Venäjä- Seura/ Tohmajärven osasto, Tohmajärven eteläiset kylät ry, Tohmajärven kunta/ iltapäivätoiminta, Tohmajärven kunta/ Nuorisotoimi, Värtsilän nuorisoseura ry sekä Värtsilän Takojat ry/ partiolippukunta. (Lehikoinen & Luukkanen 2010, 2.)

4H-yhdistys tarjoaa muun muassa kerhotoimintaa, järjestää erilaisia kursseja eri aiheista, järjestää kesäleirejä, retkiä ja on mukana eri tapahtumissa järjestämässä lasten toimintaa. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Värtsilän yhdistys tarjoaa erilaisia tapahtumia ympärivuoden esimerkiksi jouluaskarteluja, teatteriretkiä ja ulkoilutapahtumia sekä he järjestävät Värtsilän koululla monitoimikerhoa 1-6-luokkalaisille. Pohjois-Karjalan Martat järjestävät lapsille pikkukokkitoimintaa ja nuorille talousneuvontaa. Tohmajärven paloasemalla toiminnan tarkoituksena on harjoitella kaikkia palokunnan toimintaan liittyviä asioita esimerkiksi miten kolaripaikalla toimitaan. Saarion kyläyhdistys tarjoaa kyläläisille tarkoitettua koko perheelle suunnattua toimintaa muun muassa ulkoilutapahtumia. Suomen punaisen ristin toiminnan tarkoituksena on järjestää ensiapukoulutusta kaikille halukkaille. Tohmajärven eteläiset kylät ry järjestävät kylänsä asukkaillensa muun muassa urheilukisoja ja puurojuhlan. Tohmajärven kunnan koululaisten iltapäivätoiminta tarjoaa lapselle koulun jälkeen turvallisen aikuisen läsnäoloa, jossa voi esimerkiksi tehdä kotitehtäviä, askarrella ja leikkiä. Tohmajärven kunnan nuorisotoimen toiminnan kuvaan kuuluu muun muassa nuorisotilatoi-

minta nuorisotaloilla, kerhot, retket ja muut tapahtumat. Tohmajärven Värtsilän Nuoriseura ry:ssä harjoitellaan kesäteatterin parissa näyttelemistä ja esitetään kesänäytelmät. Tämän lisäksi heillä on paja, jossa jäsenet ja kyläläiset voivat käydä huoltamassa omia ajoneuvojaan ja pienkoneitaan. Värtsilän Takojat ry/ on partiolippukunta, joka tarjoaa lapsille ja nuorille partiotoimintaa. (Lehikoinen & Luukkanen 2010, 4-16.)

Tohmajärvellä käsityö, taide ja kulttuuriharrastuksia tarjoaa Keski- Karjalan musiikkiopisto, Taito Pohjois- Karjala ry/ Tohmajärven taitokeskus, Tohmajärven kansalaisopisto ja Tohmajärven kunnan kirjasto. Keski- Karjalan musiikkiopisto tarjoaa muun muassa opetusta lähes kaikissa soittimissa viulusta nokkahuiluun, bändikoulua, tanssia, kansanmusiikkia ja kuorotoimintaa. Tohmajärven taitokeskus tarjoaa lapsille ja nuorille monia erilaisia kursseja esimerkiksi kädentaitokerhoja. Kansalaisopistossa voi opiskella musiikki-, näytelmä-, kuvataide- ja posliinimaalausryhmissä. (Lehikoinen & Luukkanen 2010, 17-20.) Kalastusta Tohmajärvellä tarjoaa Tikkanen kalakeidas/ Tikkanen kalakerho ry, joka tarjoaa kalastusneuvontaa ja kalastusta itse keitaalla sekä siellä on mahdollista tehdä kalastukseen liittyviä välineitä. Tohmajärvi- Värtsilän Riistanhoitoyhdistys järjestää metsästäjätkintoja ja ampumakokeita sekä riistanhoidon koulutusta. Alueen metsästysseurat tarjoavat jäsenilleen metsästys mahdollisuuksia. (mt., 21-22.)

Tohmajärven evankelisluterilainen seurakunta tarjoaa jäsenilleen päiväkerho-, lapsi- ja nuorisotyötä. Myös Tohmajärven helluntaiseurakunta ja Ortodoksinen seurakunta tarjoavat lapsille ja nuorille erilaista toimintaa. Helluntaiseurakunta tarjoaa lapsille lastenkerhoja ja sählykerhoa, sekä nuorille nuorten tiloja. Ortodoksinen seurakunta ei järjestä kerhotoimintaa Tohmajärvellä vaan Joensuussa. (Lehikoinen & Luukkanen 2010, 23-24.)

Urheilumahdollisuuksia Tohmajärvellä tarjoaa Keski- Karjalan rasti ry, Keski-Karjalan Urheiluautoilijat ry, Judoseura Kippon ry, Sonjan talli, Tikkanen Veikot ry, Tomppa-Tohmajärven jumppa ry, Tohmajärven palloseura-90, Tohmajärven Pomppu 91 ry sekä Tohmajärven urheilijat. Tohmajärven urheilijat on urheiluseura, jonka toimintaan kuuluu ampumajaosto, hiihtojaosto, salibandy ja yleisurheilu. Keski-Karjalan rasti tarjoaa suunnistusharrastusta. Urheiluautoilijat järjestävät erilaisia kilpailuja sekä ajoiltoja omilla tai seuran autoilla. Judoseura Kippon tarjoaa jäsenilleen harjoituksia alkaen

peruskurssista eteenpäin vyöarvoja korottaen sekä tarjolla on myös kilpailuja ja leirejä. Sonjan talli tarjoaa ympäri vuoden ratsastustunteja. Tikkanen Veikot järjestävät monipuolista liikuntaa esimerkiksi lentopalloa, sulkapalloa ja hiihtoa. Tomppa-Tohmajärven jumppa ry:n tarkoituksena on harjoittaa terveysliikuntaa, jossa lajeina on kuntojumppa, kuntopiiri ja lasten jumpparyhmät. Palloseura-90 tarjoaa jalkapalloharrastusta 6-12 -vuotiaille ja aikuistoimintaa yli 16-vuotiaille. Pomppu 91 tarjoaa pesäpallo harrastusta, jossa kilpailutoiminta keskittyy 8-12-vuotiaisiin. Tohmajärven urheilijoiden ampumajaoston tarkoituksena on ilma-aseharrastuksen mahdollistaminen. Hiihtojaoston tarkoituksena on, että talvella harjoitellaan muun muassa vapaan ja perinteisen hiihdon tekniikkaharjoituksia, ja kesällä hiihtoharjoituksia pidetään yllä harjoittelemalla esimerkiksi sauvakävelyä. Tohmajärven Urheilijoiden salibandyseuran tarkoituksena on pelata salibandya 4-5 divisioonassa. Yleisurheilu toiminnan tarkoituksena on, että kaikille luodaan mahdollisuus harrastaa yleisurheilua. (Lehikoinen & Luukkanen 2010, 25-36.)

3 TIETOPERUSTA

Tässä kappaleessa avautuu opinnäytetyöni tietoperusta. Tietoperusta muodostuu seuraavista käsitteistä: lasten ja nuorten vapaa-aika, sosiaalinen vahvistaminen ja syrjäytyminen sekä liikuntaharrastuksen merkitys lapsille ja nuorille. Nämä käsitteet valitsin opinnäytetyöhöni, koska tutkimukseni kohteena ovat lapset ja nuoret ja heidän vapaa-ajan harrastuneisuus. Kerron teorian pohjalta, mitä tarkoitetaan lapsilla ja nuorilla, ja mitä minä tarkoitan niillä tässä tutkimuksessani. Käsittelem myös vapaa-aikaa, sen historiaa sekä sitä, miten vapaa-aika sanan merkitys on muuttunut. Mitä vapaa-aika on ja mitä minä tarkoitan sillä? Lisäksi kerron hieman aikaisemmista tutkimuksista ja syistä esimerkiksi, miksi tietokoneella pelataan tai miksi musiikki harrastus on suosittua? Sosiaalisen vahvistamisen ja syrjäytymisen nostan esille sen takia, koska kaikki vapaa-ajan toiminta on mielestäni sosiaalista vahvistamista, ja nuorisolain mukaan nuorisotyön yhtenä tarkoituksena on sosiaalinen vahvistaminen. Lisäksi sosiaalisella vahvistamisella ehkäistään syrjäytymistä, ja on tärkeää ymmärtää, mitä syrjäytymisellä tarkoitetaan. Liikuntaharrastusten merkitys lapsille ja nuorille on myös yksi käsitteistäni, koska aiheena on selvittää tohmajärveläisten lasten ja nuorten har-

rastusaktiivisuutta. Mielestäni on tärkeää kertoa myös muiden tutkimusten pohjalta, miksi lapset ja nuoret harrastavat. Seuraavissa alaluvuissa aukaisen nämä käsitteet sekä pohjaan ne omaan tutkimukseeni.

3.1 Lasten ja nuorten vapaa-aika

Lapset ja nuoret jaotellaan iän mukaan ja ikäjaottelulle on monia määritelmiä. Esimerkiksi lukion psykologian kirjassa käytetään seuraavanlaista jakoa siten, että lapsuus sijoittuu ikävuosille 0-12, kouluikä 7-12 vuotta ja nuoruus noin 12- 25 vuotta (Vilkko-Riihelä & Laine, 2006, 10). Lastensuojelulaissa lapsena pidetään alle 18-vuotiaita ja nuorena 18- 20-vuotiaita (FINLEX 2007/417, Lastensuojelulaki). Nuorisolaissa nuoriksi tarkoitetaan alle 29-vuotiaat ihmiset (FINLEX 2006/72, Nuorisolaki). Tässä tutkimuksessa tarkoitan lapsella 9-12-vuotiaita ja nuorilla tarkoitan 12-18-vuotiaita. Tämä siksi, koska 9-vuotiaat lapset ovat tutkimusjoukkoni nuorimpia ja vanhimpia ovat 18-vuotiaat nuoret.

Vapaa-aika sanalle on monta merkitystä, ja jokainen meistä ymmärtää sen omalla tavallaan. Sen merkitys on ajan saatossa hieman muuttunut. Liikkasen, Hanifin ja Hannulan (2004, 7) mukaan vapaa-aika- käsitteen merkitys on syntynyt teollistumiseen ja palkkatyöyhteiskuntaan siirryttäessä. Palkkatyöyhteiskunta toi vapaa-ajan sallitukseksi, mutta kiinnitti sen käsitteenä työhön. Vapaa-aikaa pidettiin hyvänä ja sallittuna, mutta juuri työhön sidottuna ja työtä palvelevana. Heidän mukaansa vapaa-aika sellaisena sanana, jona me sen tiedämme, kiinnittyy vahvasti modernin palkkatyöyhteiskunnan syntyyn ja kehittymiseen. Vapaa-ajan tuli virkistää ja palauttaa ihmisiä työstä, mutta myös tuottaa korkeatasoisia ja vastuullisia kansalaisia. Vaikka yhteiskunta on muuttunut, vapaa-ajan perustarkoitus on pysynyt samana. Vapaa-ajan tarkoituksena on ollut auttaa työntekijöitä jaksamaan työssä. Vapaa-ajan sanan sisältö muotoutuu sekä yhteiskunnallisten instituutioiden toiminnassa että arjen yksityisissä kokemuksissa. Nykyään vapaa-aika on suomalaisille entistä tärkeämpää. Vapaa-ajan viettämisessä erityisesti kodin ja perheen merkitys on kasvanut, mutta myös harrastukset koetaan aiempaa tärkeämmiksi (mt.,)

Kuten edellä mainitsinkin, niin vapaa-aika -käsitteelle on monenlaisia merkityksiä, se voi olla henkilökohtaisesti koettu asia. Vapaa-ajassa tärkeää on vapaa-ehtoisuus, olkoon se sitoutumista johonkin ja sosiaalisuutta tai yksinoloa ja rauhaa. Tältä kannalta katsottuna vapaa-aika ei ole pelkästään arjen yksi osa, vaan koettu laadullinen olotila joka voi liittyä mihin tahansa hetkeen elämässä. Olennainen näkökulma vapaa-aika -käsitteeseen: se on jokaisen oma näkökulma ja jokaisen oma valinta omaan arkeensa, oli se sitten yksilöllistä tekemistä tai sosiaalisuutta. Keskeistä on kuitenkin, että jokainen yksilönä valitsee ja kokee sen, mitä kokee, tietenkin vapaaehtoisesti. (Liikkanen ym. 2004,10.)

Vapaa-ajan monipuolista käyttöä voi estää esimerkiksi elämänvaihe tai elämäntilanne. Ulkoiset seikat voivat rajoittaa vapaa-aikaa. Ulkoisia seikkoja voivat olla esimerkiksi kiire, rahan puute tai erilaiset arkea sitovat seikat kuten koettu terveydentila tai sairaus. On olemassa myös olosuhdetekijöitä, joka tarkoittaa sitä, että mitä suuremmasta kaupungista on kyse, sitä monipuolisempi ja laajempi on valittavissa oleva vapaa-ajan palvelujen tarjonta. (Liikkanen ym. 2004, 20.) Yhtenä hyvänä esimerkkinä olosuhdetekijöistä voisi olla se, että Joensuussa on paremmat harrastusmahdollisuudet verrattuna Tohmajärveen, koska se on kaupunki. Kun taas Tohmajärvi on kylä, jossa ei ole niin hyviä harrastusmahdollisuuksia verrattuna Joensuuhun. Liikkasen, Hanifin ja Hannulan (2004, 25) mukaan lisäksi arkemme valintoihin vaikuttavat ulkoisten seikkojen ja olosuhdetekijöiden lisäksi monet muut tekijät. Esimerkiksi se, mistä asioista lapsuuden kodissa on oltu kiinnostuneita tai millainen on ollut lapsuudenkasvuympäristö, onko elänyt maalla vai kaupungissa. (mt., 25.)

Helve (2009, 250) pohtii, mitä nuorille vapaa-aika tarkoittaa. Helven mielestä vapaa-aika saattaa jopa muistuttaa työtä nuorille, koska se voi olla aktiivista harrastamista. Vaikka vapaa-aika määritellään ajaksi, jota nuori viettää koulun tai työelämän ulkopuolella, se voi olla ja muistuttaa nuorille työtä. (mt.,) Esimerkiksi vapaa-aika voi muistuttaa nuorille työtä, jos he harrastavat urheilua korkealla tasolla ja harjoituksia on joka ilta. Helven mukaan (2009, 250) vapaa-aika voi olla nuorille myös passiivista oleilua, aikaa jolloin ei tarvitse tehdä mitään, aktiivisen harrastamisen lisäksi. Passiivisella oleilulla ja ajalla, jolloin ei tehdä mitään, voi tarkoittaa esimerkiksi television katsomista, nukkumista tai puuhailua arkipäivän askareiden parissa sen kummemmin tekemisiään miettimättä. Vapaa-ajan valinnoilla voi edistää nuorten syrjäytymistä.

Nuoret jotka harrastavat paljon, saavat sosiaalisia ja kulttuurisia taitoja sekä tukea identiteettinsä rakentamiselle, joka auttaa heitä myöhemmin elämässään selviytymään passiivisia ikätovereitaan paremmin. (Helve 2009, 250, 252.) Koska tutkimukseni aiheena on selvittää tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuutta, tarkoitan harrastusaktiivisuudella sitä, miten he osallistuvat heille tarjolla olevaan toimintaan. Tarkoitan vapaa-ajalla koulun jälkeistä aikaa ja vapaa-ehtoista osallistumista ohjattuun toimintaan.

Erja Kosonen (2006, 77) pohtii musiikin merkitystä lapsille ja nuorille. Hänen mukaan monet lapsista ja nuorista harrastavat musiikkia. Musiikki on kommunikointi tapa, joka on sidoksissa kulttuuriin merkityksiin ja sosiaalisiin käytänteisiin ja jonka ymmärtäminen edellyttää näiden käytänteiden ja merkitysyhteyksien ymmärtämistä. Musiikillinen kommunikointi voi olla yksilöjen välistä kommunikaatiota tai myös yksilön omaa sisäistä kommunikointia, jolloin voidaan puhua jopa musiikin terapeuttisesta vaikutuksesta. Suurin osa musiikinharrastajista, sekä pojista että tytöistä soittaa ja tai laulaa omaehtoisesti ilman säännöllistä opetusta. Positiivista motivaatiota musiikin kokemiseen ja tekemiseen kuitenkin antaa keskinäinen tasapaino omien teknisten ja emotionaalisten vaatimusten sekä tavoitteiden välinen suhde siinä reaalisessa elämäntilanteessa, missä musiikkia harrastaa. (mt., 77, 85.) Liikkasen, Hanifin ja Hannulan tekemässä tutkimuksessa (Liikkanen ym. 2004, 125) vuonna 2002 10-14-vuotiaista nuorista soittaa jotakin soitinta 38 prosenttia, ja heistä 9 prosenttia kuuluu johonkin yhtyeeseen. Mutta jo 15 ikävuodesta ylöspäin poikien soittaminen on selvästi vähempää kuin tyttöjen. (mt., 120.)

Internetin suosio nuorten keskuudessa on kasvanut 2000-luvulla. Internet on nuorille tärkein ja merkityksellisin media. Sonja Kankaan, Anniina Lundvall ja Sara Sintosen tekemässä lyhyessä selvityksessä (Kangas, Lundvall & Sintonen 2008) selvisi, että lähes jokainen nuori käyttää internetiä säännöllisesti ja yli 90 prosentilla on kotoa pääsy internetiin. Yli puolella lapsilla ja nuorilla on oma tietokone omassa huoneessa. Sekä tytöt että pojat ovat lähes yhtä aktiivisia netin käyttäjiä. (mt., 8.) Tommi Tossavaisen (Tossavainen 2010) selvityksessä tarkastellaan pääkaupunki seudulla asuvien 10- 18-vuotiaiden lasten ja nuorten elämää internetissä. Hänen selvityksestään kävi ilmi, että Internetin käyttö lisääntyy noin kolmesta viikkotunnista 10-vuotiaana noin kymmeneen viikkotuntiin 18-vuotiaana. Selvityksestä ilmeni myös, että Internetin

käyttöön varattu aika nousee tasaisesti iän karttuessa. Hänen selvityksessään 10-vuotiaat vastaajat käyttivät keskimäärin 3,5 tuntia viikossa Internetissä. Netin käyttöön varattu aika saavuttaa huippunsa 15 ikävuoden jälkeen jolloin pojat käyttävät nettiä noin 10 tuntia viikossa ja tytöt noin 8 tuntia viikossa. (Tossavainen 2010, 7.)

Kankaan, Lundvallin ja Sintosen selvityksessä (Kangas ym. 2008, 12) ilmeni, että television ääressä viihtyvät kaikista nuorimmat. Lapsista ja nuorista alle 14-vuotiaat ovat aktiivisimpia television katsojia. 10–14-vuotiaiden mediankäytöstä 59 prosenttia on television katselua. Yhteensä he kuluttavat medioiden parissa hieman yli 5 tuntia, joista sähköiset mediat vievät yli 90 prosenttia. Teini-ikäisillä internetin käyttö on ohittanut televisionkatselun ajassa mitattuna. Netinkäytöstä osa on myös televisionkatselua, sillä nuoret lataavat televisio-ohjelmia koneelleen ja käyttävät myös netti-TV-palveluita. (mt.,)

Tietokoneella pelaaminen on lisääntynyt ja pelikonsoleilla pelaaminen vähentynyt. Kankaan, Lundvallin ja Sintosen selvityksessä (Kangas ym. 2008, 10) vielä 1980-luvulla pelaaminen oli tietokoneita harrastavien poikien marginaalinen harrastus. Sittemmin pelaaminen on arkipäiväistynyt ja muuttunut normaaliksi ajanvietteeksi. Lähes kaikki 13–18-vuotiaat pojat, ja tytöistäkin yli puolet, kertovat pelaavansa viikoittain. Keskimäärin nuoret pelaavat noin tunnin päivässä. Erityisesti alakouluikäisten lasten netin käytöstä suurin osa on pelaamista tai muuta viihdettä. Internetissä pelataan monen pelaajan verkkopelejä ja muutaman minuutin mittaisia minipelejä. Yleensä lapset ja nuoret pelaavat ajanvietteeksi. Lisäksi kilpaileminen, sosiaalisuus ja arvostuksen hakeminen mainitaan usein keskeisinä motivaatiotekijöinä. (mt.,) Marja Kankaanrannan, Antti Kirjavaisen, Tuula Nousiaisen ja Milla Ukkosen (2006, 125) pohtivat muun muassa nuorten pelaamiseen liittyviä syitä. Erilaisten pelien pelaamiseen voi olla monia syitä, oli ne sitten tietokonepelejä tai playstation pelejä. Pelit voivat olla esimerkiksi niin sanottuja jään murtajia: niiden kautta kaveriporukalle avautuvat yhteiset puheenaiheet ja sosiaaliset tilanteet. Sekä pelejä voidaan pelata yhdessä ja eri pelikonsoleita voidaan vertailla, kaverit neuvovat pelien pelaamiseen liittyvissä asioissa ja antavat vinkkejä hyvistä peleistä. Peliyhteisöjen henkilöiden väliset siteet voivat tarjota sosiaalista kanssakäymistä, tietoa, tukea, johonkin kuulumisen tunnetta sekä sosiaalista identiteettiä. (Kankaanranta, Kirjavainen, Nousiainen & Ukkonen 2006, 126.) Peleillä ja pelaamisella on todettu olevan huomattavia opetuksellisia ja

terapeuttisia arvoja erilaisille ryhmille kuten esimerkiksi nuorille, urheilijoille, vanhoille ihmisille ja potilaille. Digitaalisia pelejä käytetäänkin opetuksessa ja taitojen harjaantumisessa muun muassa koulutuksessa, luonnontieteissä ja lääketieteessä. (mt., 132.)

3.2 Sosiaalinen vahvistaminen ja syrjäytyminen

Sosiaalinen vahvistaminen on käsitteenä monille ihmisille vielä epäselvä. Käsitteen määrittely on vielä alkuvaiheessa. Sen taustalla on muun muassa käytännön nuorisotyöstä nouseva tarve korvata syrjäytymisen ehkäiseminen vähemmän yksilöitä ja yhteisöjä leimaavalla ilmaisulla. Käsitteen muuttamisella ei ole pyritty toiminnan sisällölliseen tarkistamiseen, vaan myönteisemmän ilmaisun löytämiseen. Suurin osa nuorten kanssa työskentelevistä omaksuu käsitteen synonyymiksi syrjäytymisen ehkäisemiselle – käsitteelle, joka on edelleen olemassa, mutta jonka käyttö on vähentynyt. Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan nuorisolaissa (2006/72), nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Määrittely on laaja ja jättää tilaa monenlaisille toimintamuodoille. Määrittelyyn mahtuu sekä erityistä tukea tarvitseville nuorille suunnattua korjaavaa toimintaa, että koko ikäluokkaa koskeva ehkäisevä työtä, mukaan lukien myös osallisuuden edistäminen. Sosiaalinen vahvistaminen voidaan liittää aineellisiin hyvinvoinnin ulottuvuuksiin sekä sillä voidaan viitata ihmisten välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Sosiaalisen vahvistamisen määritelmää ei voi määritellä ottamatta huomioon, kumpi edellä mainituista näkökulmista valitaan. (Herranen & Junntila-Vitikka 2010.)

Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan pääsääntöisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisyä, ja sitä minäkin tarkoitan tässä tutkimuksessa. Jyväskylän kaupunki määrittelee sosiaalisen vahvistamisen siten, että se on kokonaisvaltaista lapsen ja nuoren elämänhallinnan tukemista, ja elämänhallinnan tukemisessa on vahva ennaltaehkäisevän työn näkökulma (Jyväskylä 2010). Sosiaalialan palvelusivuilla kerrotaan, että erityisesti nuorten sosiaalinen vahvistaminen voidaan käsittää ennalta ehkäisevän työn ytimeksi, sillä se tarkoittaa nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi (Sosiaaliportti 2009). Erja Anttonen määrittelee sosiaalisen vahvistamisen yksilön ja yhteisön kasvun tukemiseksi, ja so-

siaalinen vahvistaminen voidaan nuorisotyön kentällä hahmottaa ennaltaehkäisevän työn menetelmäksi, jonka tavoitteena on muun muassa nuoren elämänhallinnan tukeminen (Anttonen 2006).

Kuula tarkoittaa (2000, 34) syrjäytymisellä muun muassa työelämän ja tärkeiden sosiaalisten areenoiden ulkopuolelle joutumista. Harju kirjoittaa kirjassaan (2003, 135), että syrjäytymistä voi olla monenlaista ja se voi johtua monista erilaisista tekijöistä. Syrjäytyminen voi olla yksilöllistä, joka näkyy esimerkiksi yksinäisyytenä, tai syrjäytyminen voi olla myös sosiaalista kuten esimerkiksi työttömyys ja elämäntaitojen puute. Voidaan puhua myös alueellisesta, sukupuolisesta tai rodullisesta syrjäytymisestä. (mt.,) Kansalaistoimijoita on tarvittu julkisen vallan rinnalle ehkäisemään syrjäytymistä ja huolehtimaan syrjäytyneistä. Pääosin työ on ollut ennaltaehkäisevää. Ihmisille on voitu kansalaistoiminnan kautta tarjota aktiviteetteja, jotka ovat auttaneet pitämään yllä toimintakykyä ja mielen vireyttä. Järjestöihin on työllistetty pitkäaikaistyöttömiä, ja pyritty tällä tavoin ehkäisemään syrjäytymistä. Syrjäytymisenvastaisena lääkkeenä on toiminut parhaiten toiminnassa mukana oleminen, toisten ihmisten tapaminen, erilainen tekeminen ja sosiaalisten kontaktien syntyminen, jota kansalaistoiminnan tekijät ovat voineet tarjota. Erityisen tärkeää kansalaistoimintaan osallistuminen on ollut yksinäisille ihmisille. Tämän päivän Suomessa, työttömyyden lisäksi yksinäisyys lienee suurimpia syitä syrjäytymiseen. Syrjäytynyt ihminen on voinut tuntea olevansa arvokas juuri sellaisenaan kuin on kansalaistoiminnan avulla. Syrjäytynyt henkilö on voinut kokea osallisuutta ja saanut tunteen, että hän ei ole ulkopuolinen. Kansalaistoiminnan avulla eräät syrjäytymisuhan alla olevat henkilöt ovat löytäneet väylän, jolla voivat vaikuttaa omaan ja kohtalotovereidensä elämäntilanteisiinsa. (mt., 136-137.) Kansalaistoimijat järjestävät Tohmajärvellä lapsille ja nuorille harrastusmahdollisuuksia, joka ennalta ehkäisee syrjäytymistä, kuten Harju (2003, 137) kirjassaan kertoo. Lapset ja nuoret saavat siellä sosiaalisia kontakteja ja voivat tuntea itsensä tärkeäksi. Esimerkiksi Tohmajärvellä toimivaa kansalaistoimintaa on Mannerheimin Lastensuojeluliiton Värtsilän yhdistys, joka järjestää alakouluikäisille lapsille monitoimikerhoa Värtsilässä.

Nostin tutkimukseeni sosiaalisen vahvistamisen ja syrjäytymisen käsitteet, koska ne ovat mielestäni olennainen osa koko tutkimustani. Tutkimuksellani pyritään selvittämään, mitä lapset ja nuoret harrastavat ja mitä he haluaisivat harrastaa. Kun jokaisel-

le lapselle ja nuorelle löytyisi se oma harrastuksensa, se ehkäisisi syrjäytymistä. Tarkoitan sosiaalisella vahvistamisella keinoja ja tapoja, joilla pyritään ehkäisemään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Ja mielestäni sopivien harrastusten löytäminen lapsille ja nuorille on sosiaalista vahvistamista ja syrjäytymisen ehkäisyä.

3.3 Liikuntaharrastuksen merkitys

Liikunnan harrastamisella on monia merkityksiä. Sen harrastaminen on muun muassa terveellistä niin fyysisesti kuin psyykkisesti. Se on sosiaalista kanssakäymistä, sen kautta voi löytää uusia kavereita. Tämän lisäksi harrastukset ovat sopivaa vastapainoa esimerkiksi koulunkäynnille. Joillekin harrastaminen voi olla elämäntapa. Lisäksi harrastaminen on sosiaalista vahvistamista ja mikä mielestäni on tärkeintä, se voi olla hauskaa. Ensiksi avaam hieman liikunta- ja urheilu käsitteitä, kerron mitä ne tarkoittavat. Sitten käsittelen vanhempien mielipiteitä lastensa harrastuksista ja sitä, miksi se on heidän mielestään tärkeää. Lopuksi tarkastelen Suomen liikunta ja urheilun, Suomen kuntoliikuntaliiton tekemää liikuntatutkimusta vuosina 2009- 2010.

Suomalaisten lasten ja nuorten suosituimpia vapaa-ajan harrastuksia ovat liikunta ja urheilu. Lapsista ja nuorista yli 90% sanoo liikkuvansa säännöllisesti. Suomessa ensisijaiseksi lasten ja nuorten urheilun tehtäväksi nähdään kasvatus terveeseen ja liikunnalliseen elämäntapaan. Liikunnalla tarkoitetaan säännöllistä fyysistä aktiivisuutta, jonka tarkoituksena voi olla esimerkiksi kunnon kohottaminen, terveyden parantaminen, itsensä kehittäminen tai liikunnan tuottama ilo ja nautinto. Urheilussa on monta muotoa ja tarkoitusta. Se voi olla joko harrastuksenomaista kuten kilpaurheilu tai ammatinomaista kuten esimerkiksi huippu-urheilu. Urheilukin on liikuntaa, jossa on ominaista fyysisen suorituskyvyn ja taidon vertailu. Urheilussa pyritään parantamaan lajissa mitattavaa suorituskykyä ja taitoa. Alle 19-vuotiaiden urheilulla tarkoitetaan lasten ja nuorten kilpailullista liikuntaa, jonka tavoitteena voi olla joko lasten ja nuorten psyykinen ja fyysinen kehitys, sekä kasvattaminen yhteiskunnan jäseneksi, tai vaihtoehtoisesti kehittää kilpa- ja huippu-urheilu-uraa. (Hakkarainen, Jaakkola, Kalaja, Lämsä, Nikander & Riski, 2009, 15- 16.)

Paajanen (2001, 42) kertoo huoltajien näkökulmasta, miksi lasten harrastaminen on tärkeää. Tutkimuksessa vanhempien mielestä tärkeimpiä syitä lasten harrastusten tärkeyteen on lapsen kohdistuva sosiaalinen vaikutus. Sosiaalisella vaikutuksella tarkoitetaan sitä, että lapsi oppii olemaan muiden lasten kanssa ja toimimaan ryhmässä sekä tekemään yhteistyötä ja niin edelleen. Lisäksi lapsi saa harrastusten kautta hyviä, samanhenkisiä ystäviä ja tapaa kavereitaan. Huoltajien mielestä tärkeää on myös, että harrastukset antavat lapselle virikkeitä ja sisältöä elämään. Esimerkiksi liikunnasta lapset saavat terveyttä ja hyvän elämäntavan. Huoltajat näkevät harrastuksien tuovan vastapainoa kodille ja koululle. Huoltajat pitävät harrastuksia hyvänä keinona ”pitää lapsi pois pahoilta teiltä”. (Paajanen, 2001, 42.)

Suomen liikunta ja urheilun, Suomen kuntoliikuntaliiton tekemä kansallinen liikuntatutkimus vuosina 2009- 2010 tarkastelee muun muassa sitä, missä lapset ja nuoret harrastavat liikuntaa, kuinka usein he harrastavat liikuntaa urheiluseurassa, millaisia harrastuksia heillä on ja kuinka nämä ovat muuttuneet neljän vuoden aikana. Tutkimus osoittaa, että urheilua harrastaa 3-6-vuotiaista 87 prosenttia, 7-11-vuotiaista 93 prosenttia, 12-14-vuotiaista 94 prosenttia ja 15-18-vuotiaista 91 prosenttia. Tutkimus toteutettiin puhelinhaastatteluina, jossa kohteena olivat 3-18-vuotiaat. 3-11-vuotiaiden puolesta vanhemmat vastasivat ja 12-18-vuotiaat vastasivat itse. Vastaa-jia oli 5505. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin lasten ja nuorten harrastamien lajien määrää sekä urheilulajien harrastajamääriä 3-18-vuotiaiden keskuudessa. Tutkimuksessa jalkapallo on kaikkien vastaajien kesken suosituin urheilulaji (217 vastaajista harrastaa jalkapalloa) ja toisena oli pyöräily (180 vastaajista). Vastaajista lapset ja nuoret harrastavat urheilua urheiluseurassa, koulun urheilukerhossa, omatoimisesti yksin, omatoimisesti tai kavereiden kanssa ja jossain muualla. (Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa tulen kertomaan tarkasti tutkimukseni eri vaiheista. Aluksi tarkastelen tutkimukseni tehtävää ja sen tutkimusongelmia. Seuraavaksi tarkastelen tutkimukseni

kohdejoukkoa ja tutkimusmenetelmää. Sen jälkeen tarkastelen aineistonkeruuta. Ja viimeisenä tarkastelen, miten analysoin tutkimusaineistoni ja sitä, miten luotettava aineistoni on.

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimusongelmat

Tutkimukseni tehtävänä oli selvittää, mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret harrastavat, kuinka he osallistuvat ohjattuun toimintaan ja millaiseen ohjattuun toimintaan he osallistuvat. Tämän lisäksi selvitin, mitä heiltä kenties vielä uupuu. Lisäksi tarkastelin, miten he viettävät vapaa-aikansa ja kuinka paljon he käyttävät aikaa päivittäin esimerkiksi internetissä. Yleisesti olin kiinnostunut siitä, mihin heidän suurin osa vapaa-ajastaan menee. Eräänä mielenkiintoisena asiana tutkimuksessa oli selvittää, miten aktiivisia nuorisotalon kävijöitä he ovat. Tohmajärven nuorisotalo Kemien pysäkki on vain kolme kertaa viikossa auki. Kyselylomakkeen avulla selvitin, haluaisivatko lapset ja nuoret sen olevan useammin auki. Ohjatulla toiminnalla tarkoitan toimintaa, jossa joku on ohjaamassa tekemistä. Esimerkkinä ohjatusta toiminnasta voisi olla salibandykerho tai musiikkiopistossa soittaminen. Tutkimukseni tein Tohmajärven kunnalle, jotta kunnanvaltuustossa valtuutetut tietävät, mikä on tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastustilanne. Tärkeää on selvittää, mitä lapset ja nuoret tekevät ja mitä tahtoisivat tehdä. Kyseinen tutkimukseni hyödyttää myös Tohmajärven kunnan alueella toimivia organisaatioita, jotka voivat mahdollisesti lisätä lasten ja nuorten toivomaa toimintaa, joka esimerkiksi puuttuu tarjolla olevista toiminnoista.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret harrastavat?
2. Mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret haluaisivat harrastaa?

4.2 Kohdejoukko ja tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen kohdejoukkona olivat tohmajärveläiset lapset ja nuoret. Valitsin kohdejoukon ikäryhmäksi peruskoulun 3-9 luokkalaiset sekä lukioikäiset nuoret. Kokonai-

suudessaan Tohmajärvellä on tähän ikäryhmään kuuluvia henkilöitä 438. Tarkoituksena oli teetättää kysely myös lukion kolmosluokalla oleville nuorille, mutta se ei toteutunut. Toteutin kyselyn Tohmajärvellä, kun lukion abit eli lukion kolmosluokkalaiset olivat ehtineet lähteä jo lukemaan ylioppilaskirjoituksiaan varten. En usko, että heidän vastauksensa olisivat hirveästi vaikuttaneet saamaani aineistoon ja tutkimustuloksiini. Ja uskoakseni lukion kolmosluokkalaiset olisivat jo muuttaneet pois Tohmajärveltä, kun siellä aloitetaan mahdollisesti järjestämään uutta toimintaa.

Tutkimusmenetelmäksi valitsin kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen, koska mielestäni sen avulla saatiin mahdollisemman monelta kohderyhmän jäseneltä vastaus. Heikkilän (2008, 16) mukaan kvantitatiivisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä, joka edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta. Aineistonkeruussa käytetään yleensä tutkimuslomakkeita, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa asioita kuvataan numeristen suureiden avulla ja tuloksia voidaan havainnollistaa esimerkiksi taulukon tai kuvioden avulla. Tämän tutkimusmenetelmän avulla saadaan yleensä kartoitettua olemassa oleva tilanne, mutta ei pystytä riittävästi selvittämään asioiden syitä. (mt.,) Kvantitatiivinen tutkimus oli järkevä valinta tähän tutkimukseen. Minun tuli kartoittaa olemassa oleva tilanne: mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret harrastavat ja mitä he haluaisivat harrastaa.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa voidaan käyttää monia tiedonkeruumenetelmiä kysymysten toimituksessa ja toteutuksessa. Voidaan käyttää postikyselyä, puhelin- tai käyntihaastattelua tai informoitua kyselyä, jossa haastattelija vie ja noutaa kysymyslomakkeet ja tarvittaessa häneltä voi tarkentaa kysymyksiä tai tehdä muutamia lisäkysymyksiä. (Heikkilä 2008, 18-19.) Minun tiedonkeruumenetelmänä oli informoitu kysely, koska vein itse kouluille kyselylomakkeet. Osalla kouluista olin henkilökohtaisesti ohjeistamassa ja teetättämässä kyselyn. Kaikille kouluille en kuitenkaan itse päässyt vaan työelämäohjaajani haki kyselylomakkeet kouluilta, jonne en itse päässyt. Työelämäohjaajani oli hyvin tietoinen tutkimuksestani, joten hän osasi myös opastaa ja neuvoa, jos oli ongelmia kyselylomakkeiden kanssa.

Tutkimukseni oli Survey- tutkimus, joka on suunnitelmallinen kysely- tai haastattelu tutkimus. Survey- tutkimuksen aineisto kerätään tutkimuslomaketta käyttäen. (Heikki-

lä 2008, 18-19.) Käytin tutkimuksessani apuna kyselylomaketta, jolla keräsin tarvittavan aineiston. Pyrin tekemään kyselylomakkeesta mahdollisimman lyhyen ja selkeän, että kaikki vastaajat ymmärtäisivät kysymykset. Kyselylomakkeen (Liite 2) laadin itse, mutta sain siihen apua ja ohjeistusta työelämäohjaajaltani ja opinnäytetyöohjaajaltani. Kyselylomakkeessa kysyin niitä asioita, joita Tohmajärven kunnanpäättäjät halusivat saada selville.

Kyselylomakkeeni taustaosuus koostui perustiedoista, jonka jälkeen tuli tarkentavia kysymyksiä, kuten osallistuvatko vastaajat ohjattuun toimintaan ja jos osallistuu niin millaiseen. Lisäksi kysyin, mitä he harrastavat itsenäisesti ja mitä he haluaisivat harrastaa. Lomakkeessa kysyin myös lasten ja nuorten nuorisotalon käytöstä. Lomakkeen avulla halusin tietää ovatko he tyytyväisiä sen aukioloihin. Sitten selvitin, että kuinka paljon he käyttävät päivässä aikaa muun muassa televisiota katsellen, ja missä suurin osa heidän vapaa-ajastaan menee. Viimeisenä kysymyksenä oli, että ovatko he tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan.

4.3 Tutkimusaineiston kerääminen

Aloittaessani suunnittelemaan kyselylomakkeita, mietin, miten saisin mahdollisimman monelta tohmajärveläiseltä lapselta ja nuorelta vastaukset, jotta tutkimukseni olisi mahdollisemman luotettava ja kattava. Päätin kysyä työelämäohjaajaltani, että olisiko mahdollista viedä kyselylomakkeet kouluun, sisällyttää kyselyyn vastaamiset oppituntien kulkuun, jolloin vastauksia tulisi uskoakseni enemmän kuin esimerkiksi postikyselyllä. Onnekseni kyselylomakkeet sai viedä kouluihin. En tehnyt erillistä lupalomaketta vanhemmille, koska lupa-asiat hoituivat rehtorin kautta. Tohmajärvellä on 6 koulua, joista 4 on alakoulua, yksi on yläkoulu ja yksi lukio. Osalla koululla kävin itse ohjeistamassa kyselylomakkeet, osalla koululla kävi työelämäohjaajani ohjeistamassa kyselylomakkeet. Yläkoululla ja lukiossa luokanvalvojat lukivat ryhmänohjaustunnillaan minun saatekirjeeni ja täyttivät yläkoulun ja lukion oppilailla kyselylomakkeeni.

4.4 Tutkimusaineiston analysointi ja luotettavuus

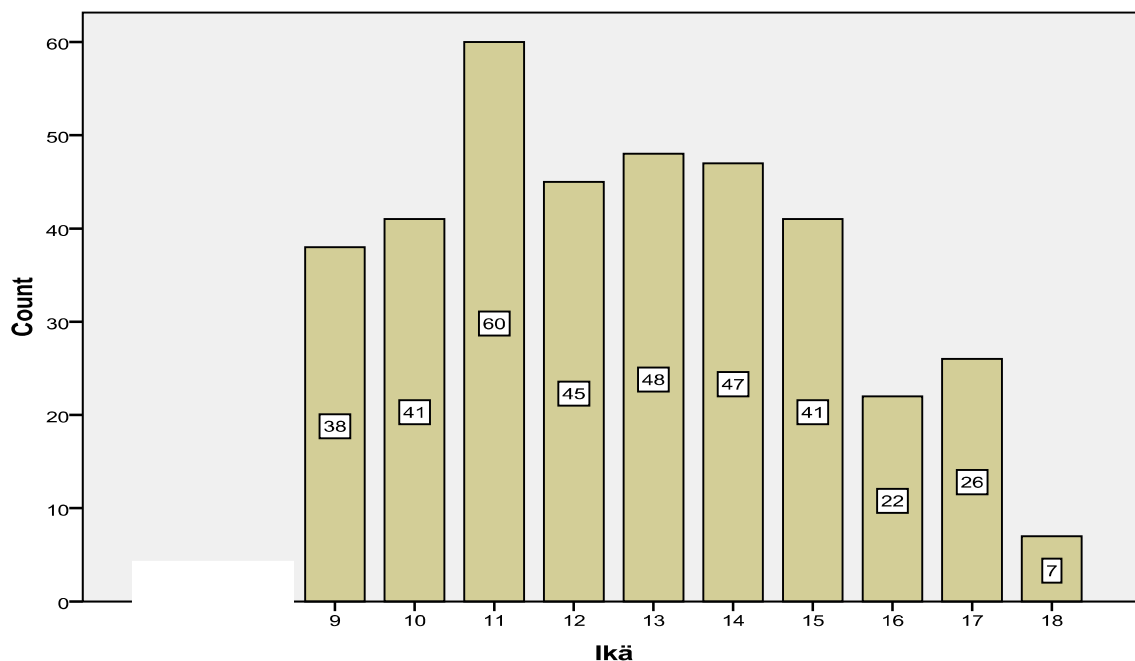
Tutkimuksen kohderyhmän koko oli 438 henkilöä ja vastauksia sain 375. Tutkimusaineiston koodasin ja syötin SPSS-ohjelmaan. Kyselylomake koostuivat pääosin suljetuista kysymyksistä eli strukturoiduista kysymyksistä, jossa tuli laittaa rasti ruutuun. Lisäksi oli hieman avoimia ja sekamuotoisia kysymyksiä siitä, mitä harrastaa, miten usein, mitä haluaisi harrastaa, mihin vapaa-aikansa käyttää, ja onko tyytyväinen tarjolla olevaan toimintaan. Luokittelin kysymykseni SPSS ohjelmassa, jonka avulla tein sitten pylväsdiagrammeja havainnollistamaan tutkimustuloksiani. SPSS-ohjelmassa käytin ristiintaulukointia, jonka avulla sain vertailtua esimerkiksi miten ikä vaikuttaa ohjattuun toimintaan ja osallistuvatko lapset paremmin ohjattuun toimintaan kuin nuoret. Ristiintaulukointi tarkoittaa kahden muuttujan yhtäaikaisen jakautumisen esittämistä taulukkona (Heikkilä 2008, 297). Päädyin käyttämään pylväsdiagrammeja, koska mielestäni ne havainnollistavat parhaiten tutkimustuloksia ja ne ovat helppolukuisia. Tarkastelen prosenttijakaumien kautta, kuinka moni vastaajista osallistuu esimerkiksi ohjattuun toimintaan tietyssä ikäryhmässä. Tulososiossa tuon esille yksittäisiä kehittämissuhteita harrastetoimintaan liittyen.

Tutkimuksen vastausprosentti on 85,6 prosenttia ja se on erinomainen vastausprosentiksi. Tutkimukseni kannalta se on riittävä. Vastaamatta jättivät lukion kolmosluokkalaiset sekä ne oppilaat, jotka olivat sairaana tai muuten pois koulusta, kun kysely toteutettiin.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä kappaleessa kerron tutkimukseni tuloksia ja havainnollistan niitä pylväsdiagrammien avulla. Käsittelen tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuutta. Miten usein he käyvät nuorisotaloilla vai käyvätkö, ja haluaisivatko vastaajat nuorisotalon olevan useammin auki. Sitten tarkastelen, miten paljon tohmajärveläisillä lapsilla ja nuorilla menee päivittäin aikaa internetissä, tv:tä katsoen ja pelaten pelikonsolilla, ja missä heidän suurin osa vapaa-ajasta menee. Viimeisenä tarkastelen, että mitä he haluaisivat harrastaa ja ovatko he tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan.

Tarkastelen näitä kaikkia vastauksia prosentteina, jolloin voidaan katsoa esimerkiksi suhteellinen osuus ikäluokasta. Vastauksia sain 375, joiden pohjalta olen tehnyt pylväsdiagrammeja. Vastaaajista 200 oli poikia ja 175 oli tyttöjä.

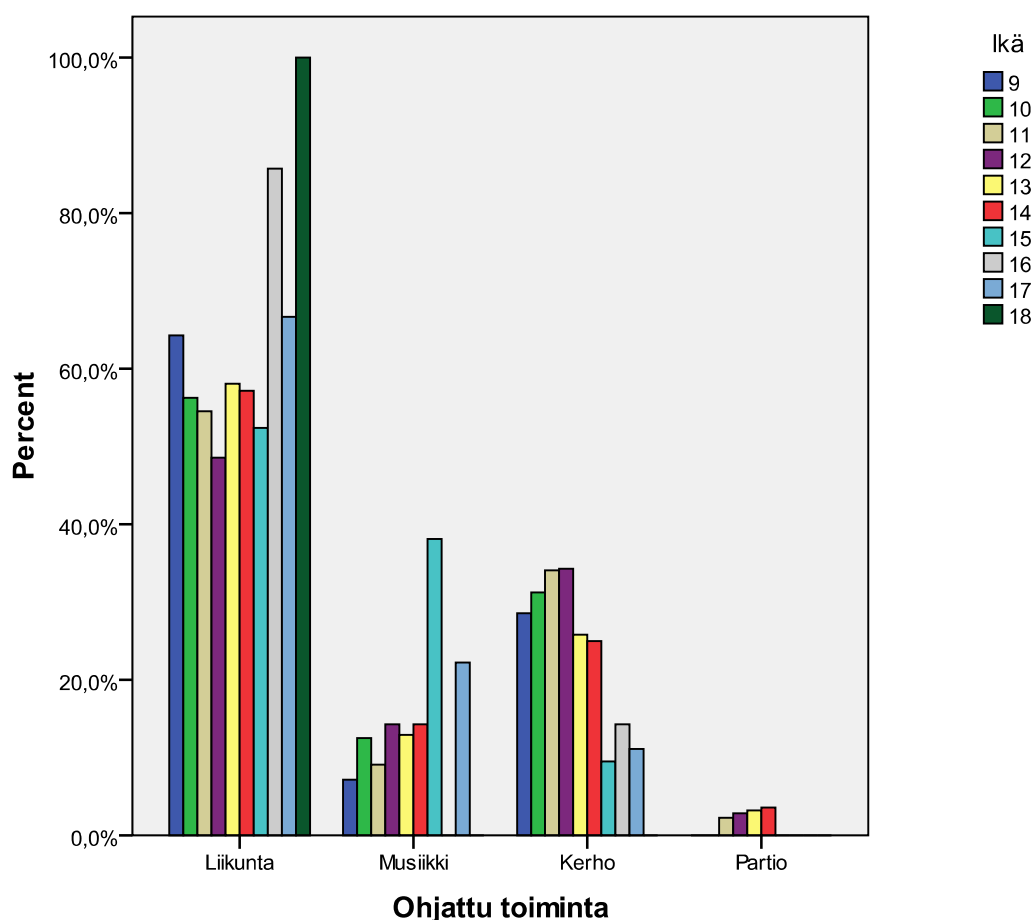
KUVIO 1 Vastaaajien ikä kaikista vastaajista

Kuvioon 1 nostin esiin vastaajien iän kaikista vastaajista, koska tämän avulla voidaan paremmin suhteuttaa myöhemmissä kuvioissa, kuinka monta prosenttia vastaajista missäkin ikäryhmässä osallistuu mihinkin toimintaan. Kuten kuviosta voidaan huomata, vastaajat ovat 9- 18-vuotiaita, ja suurin osa vastaajista on 11-vuotiaita. Vastaajista 9-vuotiaista ohjattuun toimintaan osallistuu 28 henkilöä, 10-vuotiaista 32 henkilöä, 11-vuotiaista 44 henkilöä, 12-vuotiaista 35 henkilöä, 13-vuotiaista 31 henkilöä, 14-vuotiaista 28 henkilöä, 15-vuotiaista 21 henkilöä, 16-vuotiaista 7 henkilöä, 17-vuotiaista 9 henkilöä ja 18-vuotiaista 1 henkilöä.

5.1 Tohmajärveläisten harrastusaktiivisuus

Jokainen vastaajista harrastaa jotakin. Tässä tutkimuksessa selvitin myös sen, mitä he harrastavat itsenäisesti. Harrastuksia on niin monta kuin on harrastajia, joten en tehnyt niistä taulukoita. Aiheena on tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusak-

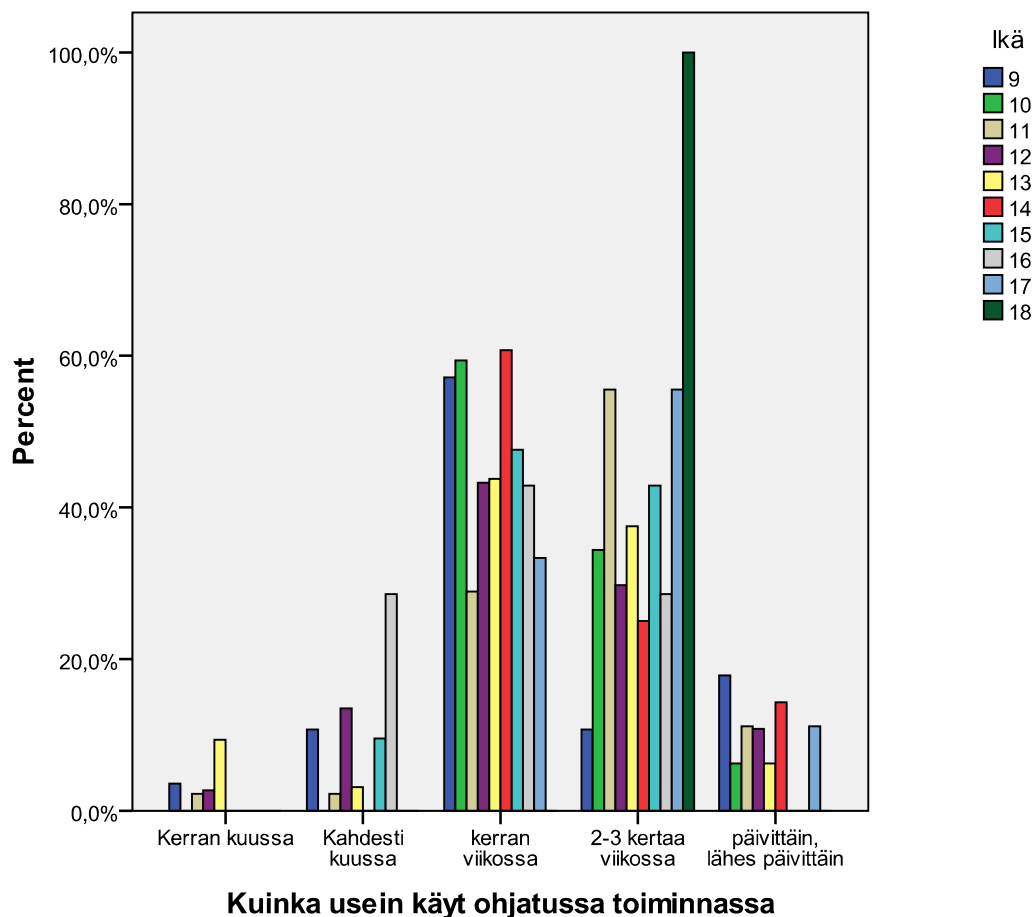
tiivisuuden selvittäminen, joten lähdin vain selvittämään, miten he osallistuvat ohjattuun toimintaan ja miten usein. Ohjattuun toimintaan osallistuu 63,7 prosenttia vastaajista ja 36,3 prosenttia vastaajista ei osallistunut ohjattuun toimintaan. Jaoin ohjatun toiminnan osioihin, joihin vastaajat osallistuvat. Ohjatun toiminnan jaoin liikuntaan, musiikkiin, kerhoon ja partiotoimintaan. Kaikista vastaajista 57,2 prosenttia osallistuu liikuntaan, musiikkiin osallistuu 14 prosenttia, kerhotoimintaan osallistuu 27,1 prosenttia ja partiotoimintaan osallistuu 1,7 prosenttia. Vastaajista ohjattuun toimintaan osallistujat harrastavat eniten liikuntaa. Liikuntaa harrastavat pelaavat salibandya, pesäpalloa ja jalkapalloa. Lisäksi liikuntaan osallistuvat harrastavat yleisurheilua, suunnistusta, tanssia, ammuntaa, ratsastusta, hiihtoa, judoa ja jumppaa. Musiikkitoimintaan osallistuvat soittavat tai ja laulavat musiikkiopistossa, bändikoulussa tai sitten heillä on joku muu ohjaaja tai opettaja. Kerhotoimintaan osallistutaan. Suosituimpia kerhoja olivat monitoimi-, näytelmä-, kalastus-, palloilu-, liikunta-, tyttö-, sähly-, käsityö- ja 4-H kerho sekä VPK eli vapaapalokunta toiminta.

KUVIO 2 Kysymys: Millaiseen ohjattuun toimintaan osallistut?

Kuviossa 2 tarkastelen prosentteina, millaiseen ohjattuun toimintaan kustakin ikäluokasta vastaajat osallistuvat. Kuten kuviosta huomaa, suosituin ohjattu toiminta on kaikissa ikäluokissa liikunta. 16-vuotiaista nuorista liikuntaan osallistuu 85,7 prosenttia. Seuraavaksi suosituin on kerhotoiminta jokaisessa ikäryhmässä. 12-vuotiaista nuorista 34,3 prosenttia osallistuu kerhotoimintaan. Musiikkiakin harrastetaan, mutta se on kaikista suosituimpana 15-vuotiailla nuorilla. 15-vuotiaista nuorista 38,1 prosenttia harrastaa musiikkia. Partioimintaan osallistutaan kaikista vähiten jokaisessa ikäryhmässä. Kuten kuviosta voidaan huomata, mitä vanhemmaksi tullaan, sitä vähemmän osallistutaan ohjattuun toimintaan. Tietenkin vastaajien määrät vähenevät iän kasvaessa, mutta silti vanhempi nuoriso osallistuu kaikista vähiten ohjattuun toimintaan.

Seuraavaksi tarkastelen prosentteina, kuinka useasti henkilöt osallistuvat ohjattuun toimintaan. Tarkastelen tätä iän kautta, koska silloin voidaan katsoa suhteellinen osuus jokaisesta ikäluokasta. Ohjattuun toimintaan osallistutaan kerran kuussa, kahdesti kuussa, kerran viikossa, 2-3 kertaa viikossa ja päivittäin tai lähes päivittäin.

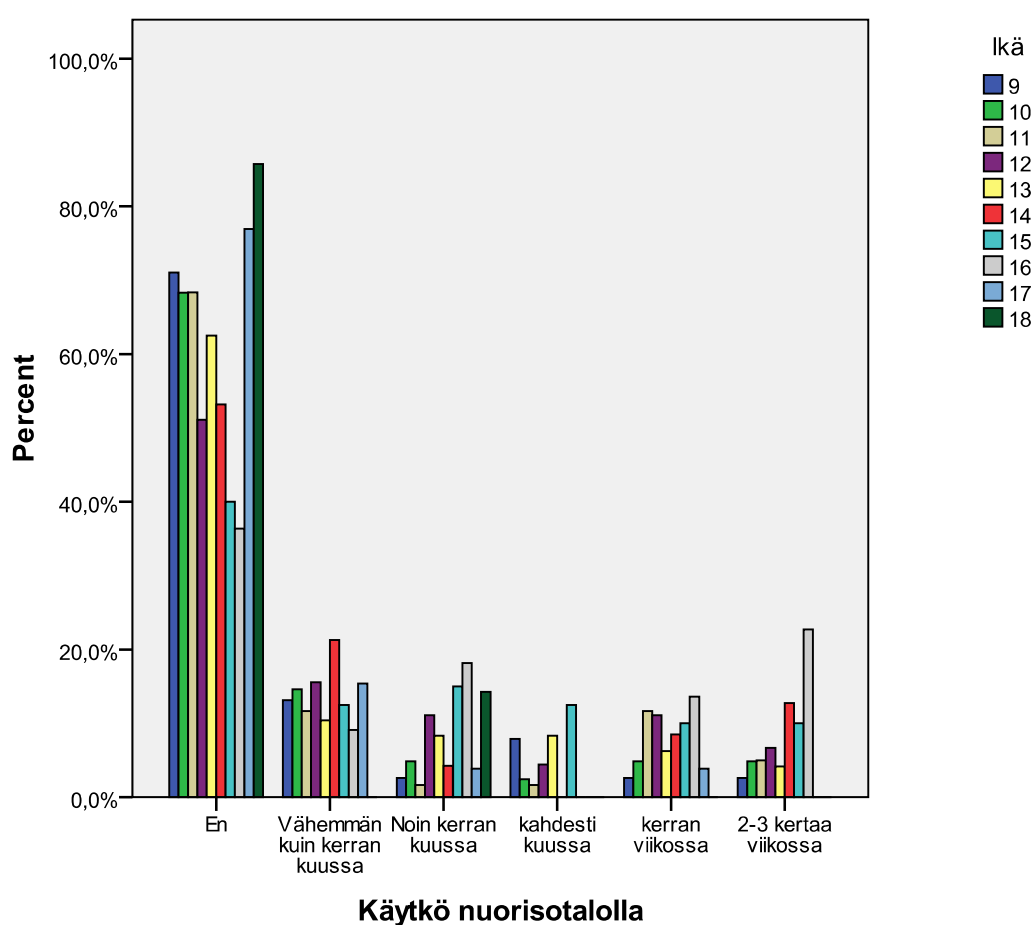
KUVIO 3 Kysymys: Kuinka usein käyt ohjatussa toiminnassa?

Kuten kuviosta 3 huomaa, kaikista vastaajista kerran kuussa ohjattuun toimintaan osallistuu 2,5 prosenttia, kahdesti kuussa osallistuu 5,8 prosenttia, kerran viikossa osallistuu 46,3 prosenttia, 2-3 kertaa viikossa osallistuu 35,8 prosenttia ja päivittäin tai lähes päivittäin osallistuu 9,6 prosenttia. Eniten ohjattuun toimintaan osallistutaan kerran viikossa ja seuraavaksi eniten osallistutaan 2-3 kertaa viikossa. 10-vuotiaista 60 prosenttia osallistuu ohjattuun toimintaan kerran viikossa ja 55,1 prosenttia 15-vuotiaista käy 2-3 kertaa viikossa ohjatussa toiminnassa.

5.2 Nuorisotalotoiminta

Vastaajista 59,9 prosenttia ei käy nuorisotaloilla. Jaottelin kävijät iän ja käymiskertojen mukaan. Kysyin vastaajilta, käyvätkö he nuorisotaloilla ja kuinka usein. Halusin nostaa iän esiin, koska siitä näkee, mikä ikäryhmä käy eniten nuorisotaloilla. Kysyin

myös, että haluaisivatko he, että nuorisotalo olisi useammin auki, koska Kemien Pysäkki ei ole auki kuin kolmena päivänä viikossa, ja Värtsilän Nuokka on auki vain kerran viikossa. Vastaajista 33,2 prosenttia haluaisi, että nuorisotalo olisi useammin auki, loput vastaajista eivät tahdo nuorisotalon olevan useammin auki. Tuloksista voidaan päätellä, että suurin osa vastaajista on tyytyväisiä nykyisiin aukioloihin. Ne, jotka haluaisivat, että nuorisotalo olisi useammin auki, toivoisivat, että Pysäkin pitäisi olla pitempään auki alakoululaisille. Pysäkki on auki alakoululaisille keskiviikkoisin klo:14-16 sekä perjantaisin samaan aikaan. Vanhempien vastaajien vastauksista huomasi sen, että he haluaisivat, että nuorisotalo olisi auki myös viikonloppuisin ja hieman pidempään auki.

KUVIO 4 Kysymys: Käyttö nuorisotalolla?

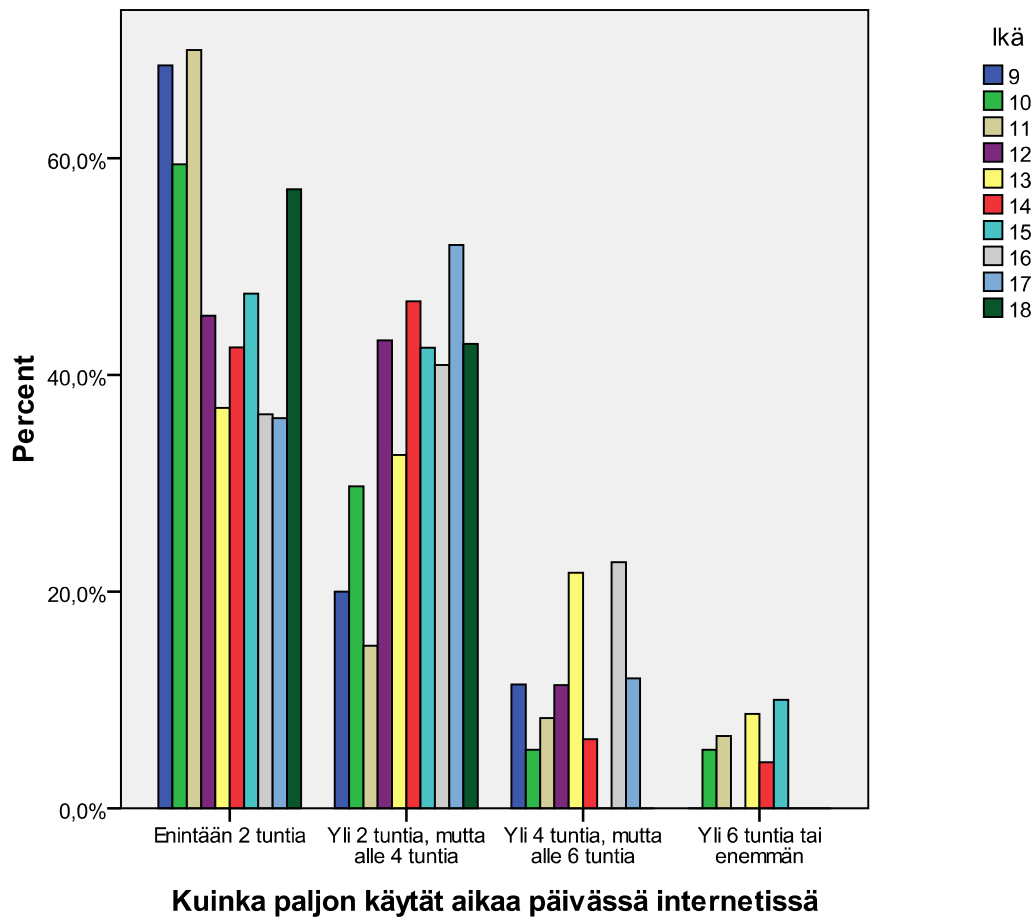
Kuviossa 4 tarkastelen prosentteina, miten moni henkilö käy nuorisotaloilla eri ikäluokissa. Kuten kuviosta huomaa, suurin osa vastaajista jokaisessa ikäryhmässä ei käy nuorisotalolla. Vastaajista 13,6 prosenttia nuorisotaloilla käy harvemmin kuin kerran kuussa. Noin kerran kuussa siellä käy kaikista vastaajista 7,2 prosenttia ja kaksi

kertaa kuussa 4,3 prosenttia. Kaikista vastaajista 8 prosenttia käy nuorisotaloilla kerran viikossa ja 7 prosenttia käy 2-3 kertaa viikossa. Nuorisotaloilla useimmin käyvät 14- ja 16-vuotiaat nuoret. 14-vuotiaista nuorista 12,8 prosenttia ja 16-vuotiaista 22,7 prosenttia käy 2-3 kertaa viikossa nuorisotaloilla. Tässäkin kuviossa huomaa sen, että mitä vanhemmaksi tullaan, sitä vähemmän käydään nuorisotalolla.

5.3 Tohmajärveläisten lasten ja nuorten vapaa-aika

Selvitin hieman kyselylomakkeeni avulla, kuinka paljon lapset ja nuoret käyttävät aikaa päivittäin internetissä, katsovat tv:tä ja pelaavat pelikonsoleilla. Pelikonsoleilla tarkoitan esimerkiksi playstationia, Xboxia ja Nintendo Wii:tä. Tarkastelen tätä prosentteina sekä vastaajien iän näkökulmasta. Lopuksi tarkastellaan, mihin lasten ja nuorten suurin osa vapaa-ajasta menee heidän omasta mielestään.

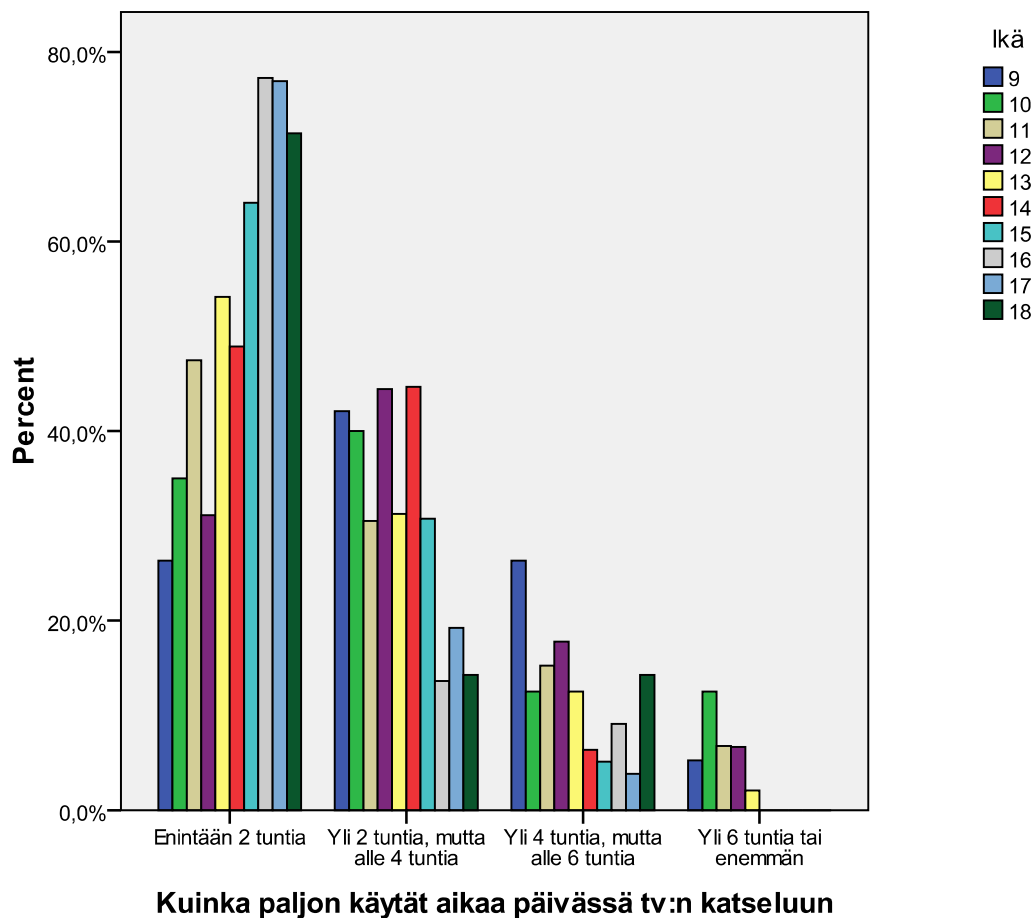
5.3.1 Internetin käyttö

KUVIO 5 Kysymys: Kuinka paljon käytät aikaa päivittäin A) Internetissä

Kuten kuviosta 5 huomaa, kaikista ikäryhmistä vastaajat käyttävät internetiä päivittäin enintään kaksi tuntia. 17-vuotiaista vastaajista 52 prosenttia viettää aikaa internetissä yli kaksi tuntia, mutta kuitenkin alle neljä tuntia internetissä. Kaikista vastaajista vain 4,4 prosenttia viettää internetissä aikaa yli 6 tuntia tai enemmän. Vastaajista 3,2 prosenttia jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

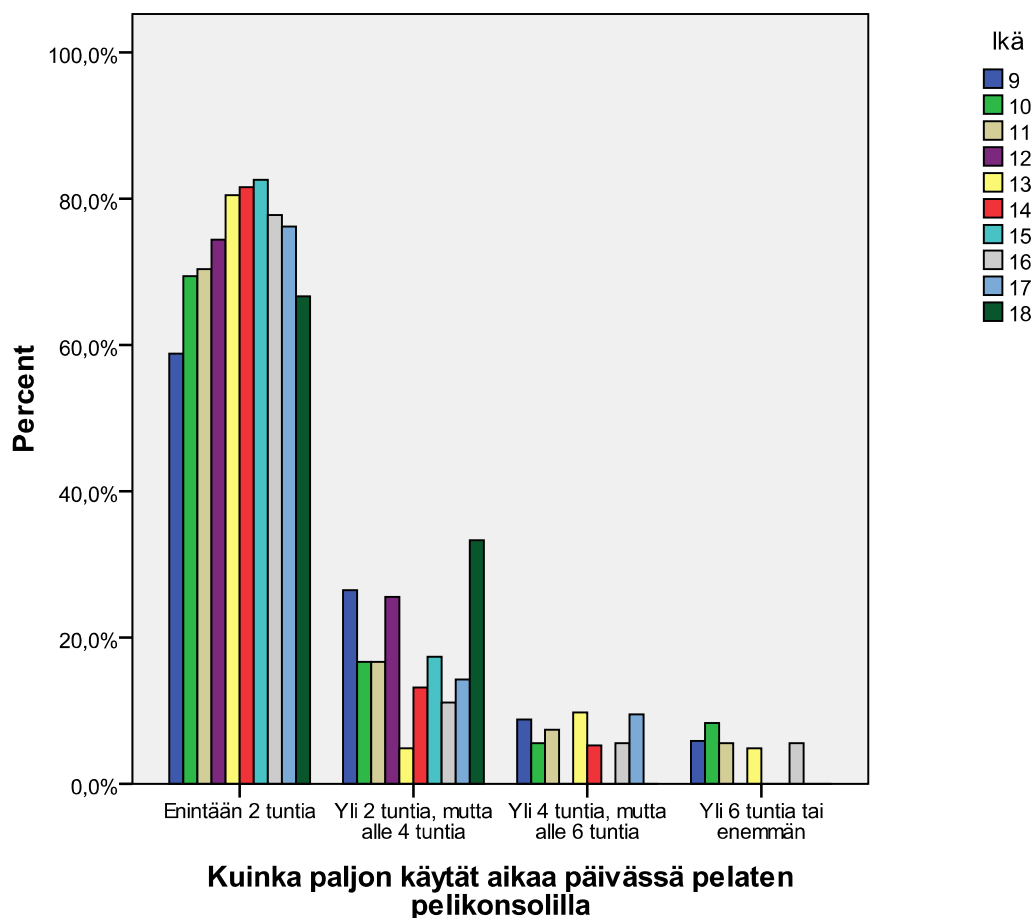
5.3.2 Tv:n katselu

KUVIO 6 Kysymys: Kuinka paljon käytät aikaa päivittäin B) katsot TV:tä

Vastaajista 1,1 prosenttia jätti vastaamatta: kuinka paljon he katsovat päivässä tv:tä-kysymykseen. Kuten kuviosta 6 voi havaita, tv:tä katsellaan paljon enemmän kuin vietetään aikaa internetissä. Vastaajista eniten tv:n katseluun käyttävät aikaa 10-vuotiaat. 10-vuotiaista vastaajista 12,5 prosenttia katsovat tv:tä yli 6 tuntia. 14 -vuotiaat lapset katsovat muita ikäluokkia enemmän telkkaria yli kaksi tuntia, mutta alle neljä tuntia päivässä.

5.3.3 Pelikonsolien pelaaminen

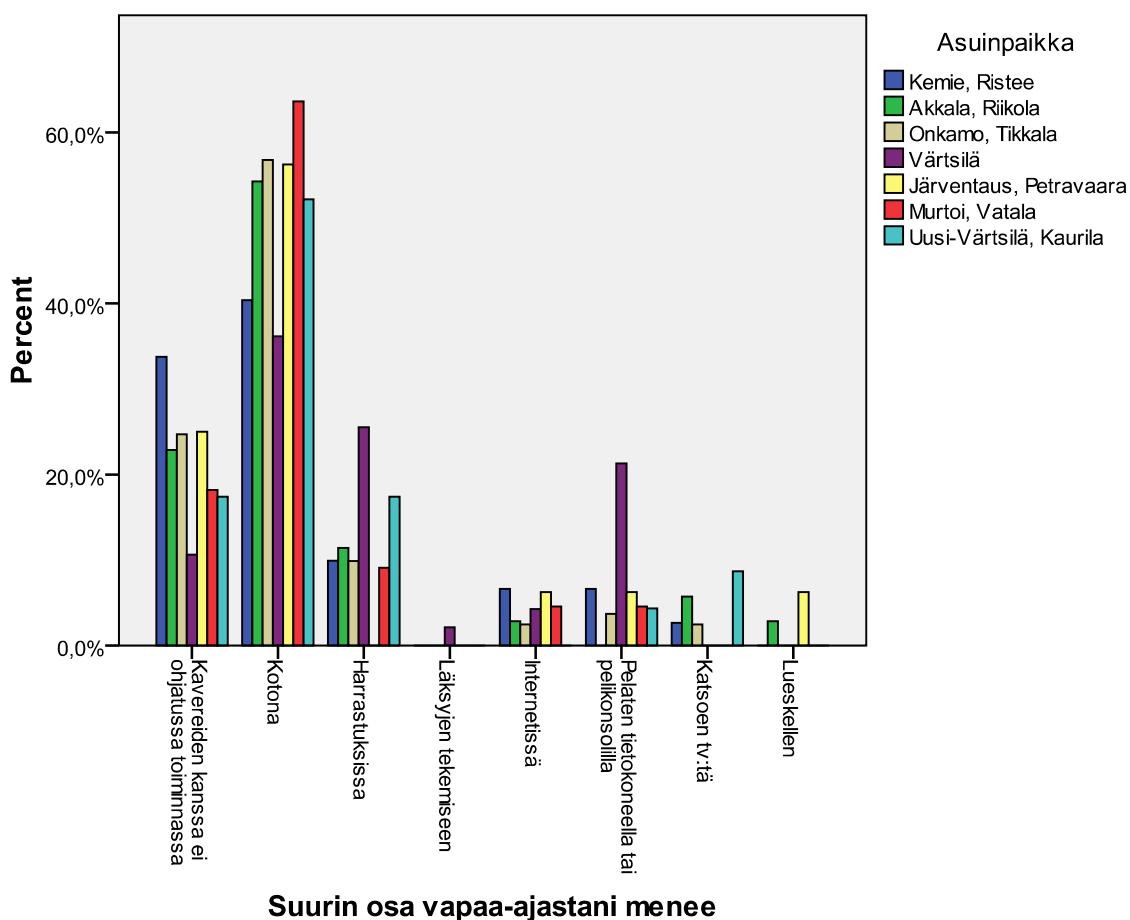
KUVIO 7 Kysymys: Kuinka paljon käytät aikaa päivittäin C) Pelaten pelikonsolilla?

Kuten kuviosta 7 voi huomata, pelikonsoleilla pelataan vähän verrattuna television katseluun tai internetin käyttöön. Vastaajista 73,9 prosenttia pelaa pelikonsoleilla päivittäin enintään kaksi tuntia. Eniten pelikonsoleilla pelaavat 10- 11 -vuotiaat lapset, kun taas vanhemmassa ikäryhmässä pelataan paljon vähemmän. Vastaajista 16,3 prosenttia oli jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen. Syynä voi olla, että he eivät pelaa ollenkaan pelikonsoleilla.

5.3.4 Suurin osa vapaa-ajasta menee, mihin?

Tarkastelen vastaajien omaa mielipidettä siitä, mihin menee suurin osa heidän vapaa-ajastaan, asuinpaikan mukaan. Tarkastelen tätä asuinpaikan mukaan, koska

silloin näemme miten, Kemien ja Risteen ulkopuolella asuvat lapset ja nuoret viettävät vapaa-aikaansa. Sekä se on tilastollisesti merkitsevämpää. Uskoisin asuinpaikan vaikuttavan siihen, missä he viettävät vapaa-aikaansa. Vastaajista 40,3 prosenttia asuu Kemien ja Risteen alueella, 9,3 prosenttia asuu Akkalan ja Riikolan alueella, 21,6 prosenttia asuu Tikkan ja Onkamon alueella, 12,5 prosenttia asuu Värtsilässä, 4,3 prosenttia vastaajista asuu Järventauksen ja Petravaaran alueella, 5,9 prosenttia asuu Murtoi ja Vatalan alueella, ja loput 6,1 prosenttia vastaajista asuu Uusi-Värtsilän ja Kaurilan alueella.

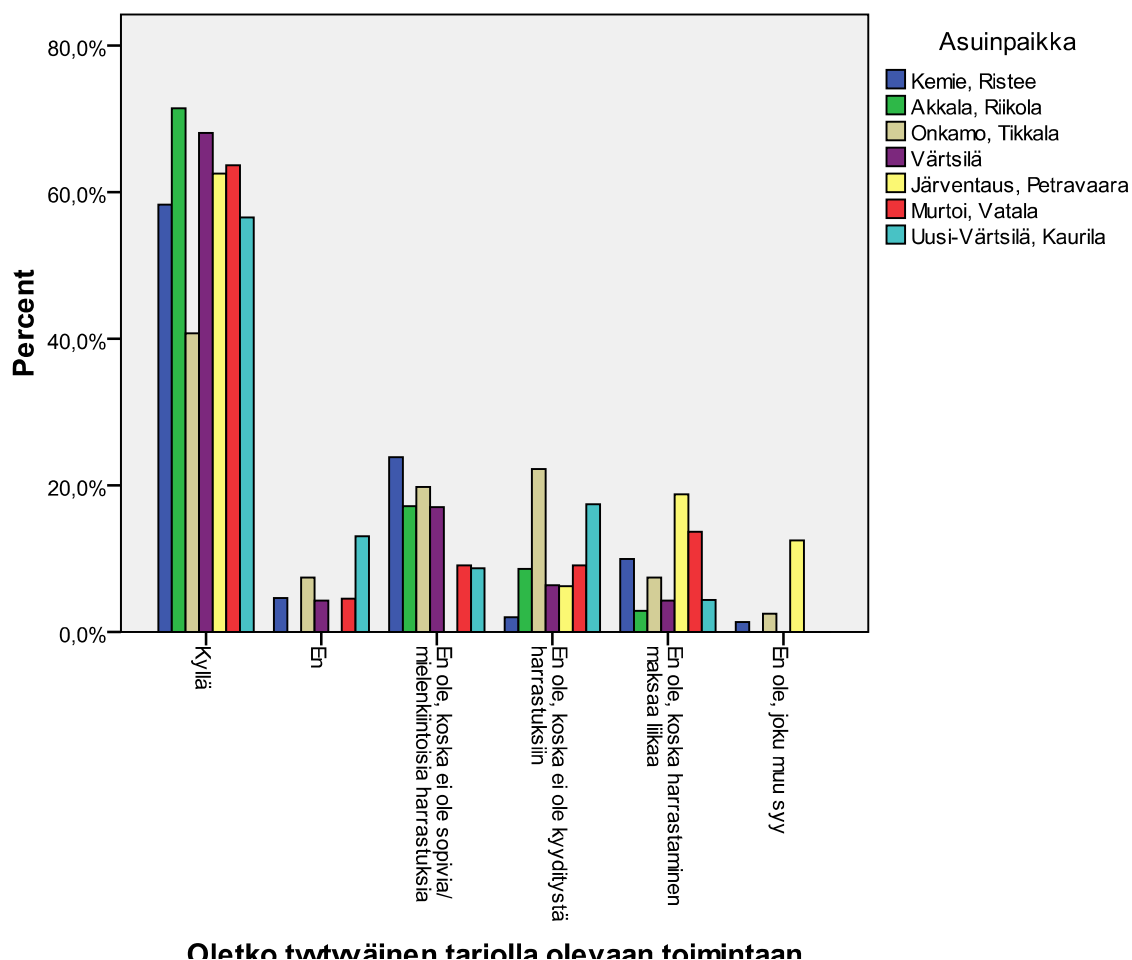
KUVIO 8 Kysymys: Suurin osa vapaa-ajastani menee...

Kuten kuviosta 8 voi huomata, että ne vastaajat, jotka asuvat Tohmajärven kylän läheisyydessä (Kemie, Ristee) he viettävät eniten vapaa-aikaa kavereiden kanssa ei ohjatussa toiminnassa. Kemien ja Risteen alueella asuvista vastaajista 33,8 prosenttia viettävät suurimman osan vapaa-ajastaan kavereiden kanssa ei ohjatussa toiminnassa. Vastaajat jotka asuvat kauempana Tohmajärven kylästä, heidän suurin osa

vapaa-ajastaan menee kotona. Esimerkiksi Murtoin ja Vatalan alueella asuvista vastaajista 63,3 prosenttia viettävät suurimman osan vapaa-ajastaan kotona. Värtsilässä asuvat lapset ja nuoret viettävät eniten aikaa pelaten tietokoneella ja pelikonsoleilla (21,3%). Mutta kuitenkin, jos katsotaan kaikkia vastaajia paikkakuntaa katsomatta, kaikkien vastaajien suurin osa vapaa-ajasta menee kotona (47,5%).

5.4 Tyytyväisyys toimintaan

Tarkastelen tohmajärveläisten lasten ja nuorten tyytyväisyyttä tarjolla olevaan toimintaan. Kaikista vastaajista tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan on 57,3 prosenttia ja 42,7 prosenttia vastaajista eivät ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan. Kaikissa ikäluokissa ollaan tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan, mutta vastaajista eniten tyytyväisiä on 11-vuotiaat lapset. 5,1 prosenttia vastaajista ei ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan, mutta eivät kertoneet syytä, miksi he eivät ole tyytyväisiä. 18,7 prosenttia vastaajista ei ole tyytyväisiä, koska ei ole sopivia tai mielenkiintoisia harrastuksia. 9,1 prosenttia vastaajista ei ole tyytyväisiä, koska heillä ei ole kyyditystä harrastuksiin. 8,3 prosenttia vastaajista ei ole tyytyväisiä, koska harrastaminen maksaa liikaa. Loput 1,6 prosenttia vastaajista ei ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan ja heillä on jokin muu syy, jota he eivät kertoneet. Tarkastelen tyytyväisyyttä toimintaan paikkakunnan mukaan, koska vastaajat, jotka asuvat Tohmajärven kylästä kauempana, he osaavat kertoa miksi eivät ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan. Lisäksi tämän kautta voisi miettiä mahdollisia kyyditysongelmia, joita esiintyy syrjäkylillä asuvilla vastaajilla.

Oletko tyytyväinen tarjolla olevaan toimintaan

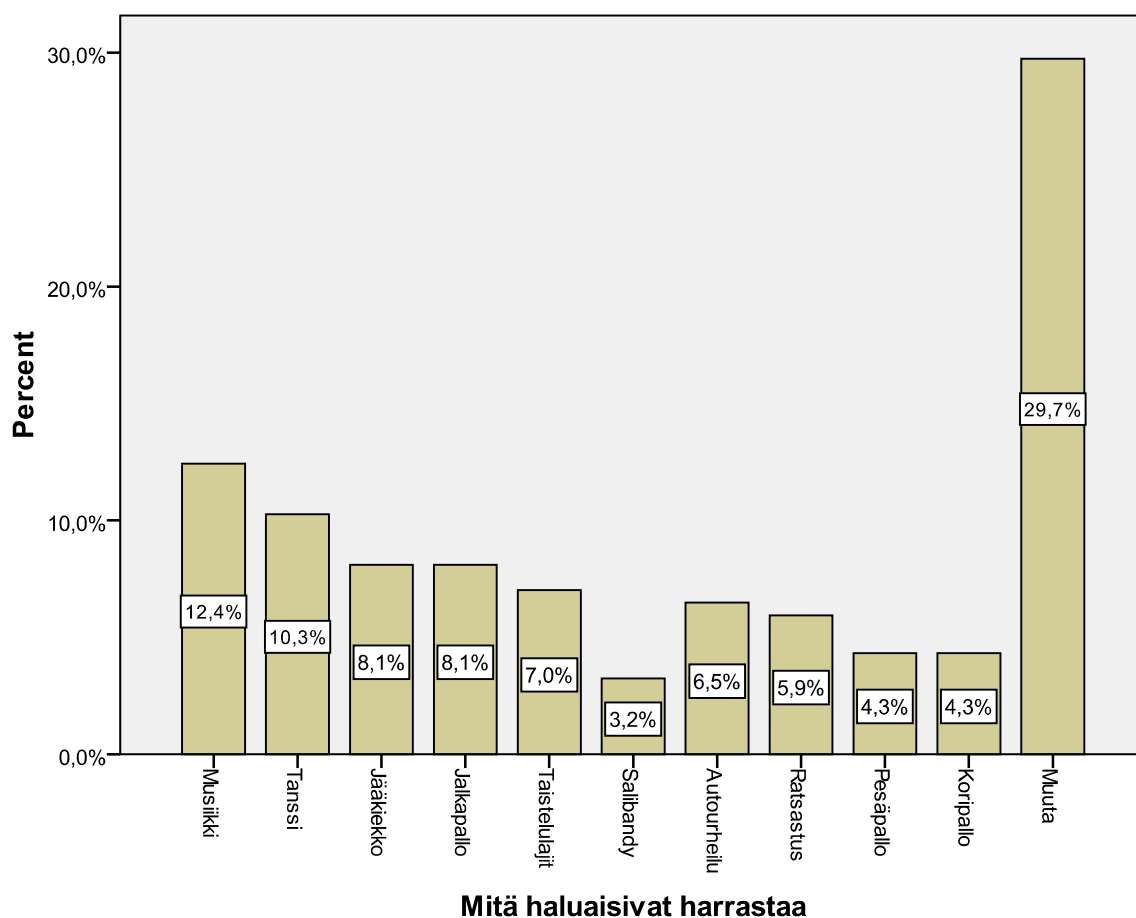
KUVIO 9 Kysymys: Oletko tyytyväinen tarjolla olevaan toimintaan?

Kuten kuviosta 9 voi huomata, tarjolla olevaan toimintaan ollaan tyytyväisiä jokaisella asuinpaikalla. Suurimmaksi osaksi vastaajat eivät ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan, koska ei ole mielenkiintoisia tai sopivia harrastuksia. Suurimmaksi osaksi ne vastaajat, jotka asuvat syrjäkylillä ovat kertoneet, miksi eivät ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan. Yleisin syy syrjäkylillä tyytymättömyyteen on, koska ei ole kyyditystä harrastuksiin. Varsinkin Onkamon, Tikkalan, Kaurilan ja Uusi-Värtsilän alueella asuvat vastaajat eivät ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan kyyditysongelmien vuoksi. Onkamon ja Tikkalan alueella asuvista vastaajista 22,2 prosenttia ei ole tyytyväisiä kyyditysongelmien vuoksi, ja Kaurilan ja Uusi-Värtsilän alueella asuvista 17,4 prosenttia ei ole tyytyväisiä saman syyn vuoksi. Toisena huomattavana tekijänä tyytymättömyyteen on, että harrastaminen maksaa liikaa. Kemien ja Risteen alueella asuvat vastaajat ovat eniten tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan, heistä tyytyväisiä on 58,3 prosenttia. Syynä tähän voi olla se, koska heillä on ohjatut toiminnat lähellä.

Suurin osa ohjatusta toiminnasta järjestetään Kemien ja Risteen alueella, joten tällä suunnalla asuvilla ei ole kyyditysongelmia harrastuksiin.

5.5 Mitä Tohmajärveläiset haluaisivat harrastaa?

Vastaajista 49,3 prosenttia haluaisi harrastaa jotakin muuta, mitä ei ole vielä Tohmajärvellä tarjolla. Tein SPSS -ohjelman avulla pylväsdiagrammin, jossa ilmenee, mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret haluaisivat harrastaa. Taulukkoon nostin niitä asioita, joita haluttiin eniten. Jaoin halutuimmat harrastukset musiikkiin, tanssiin, jääkiekkoon, jalkapalloon, taistelulajeihin, salibandyyn, autourheiluun, ratsastukseen, pesäpalloon, koripalloon ja muuhun osioon. Tämä muu osio tarkoittaa sitä, että siellä oli yksittäisiä asioita joita tohmajärveläiset lapset ja nuoret haluaisivat harrastaa.

KUVIO 10 Kysymys: Mitä haluaisit harrastaa?

Kuten kuvioista 10 voi huomata, tohmajärveläiset lapset ja nuoret haluaisivat harrastaa musiikkia, tanssia, jääkiekkoa, jalkapalloa, taistelulajeja, salibandyä, autourheilua, ratsastusta, pesäpalloa, koripalloa ja jotakin muuta.

Musiikkia haluaisi harrastaa 12,4 prosenttia, joista osa haluaisi soittaa jotain instrumenttia esimerkiksi kitaraa, ja osa haluaisi harrastaa laulamista. Vastaajista 10,3 prosenttia haluaisi harrastaa tanssia, joista yhtenä esimerkkinä on street dance. Taistelulajeja haluaisi harrastaa 7 prosenttia vastaajista, jossa suosituin oli karate. Vastaajista autourheilua haluaisi harrastaa 6,5 prosenttia, joista yhtenä esimerkkinä on kelkkailu. Jotakin muuta haluaisi harrastaa 29,7 prosenttia vastaajista. Jotain muulla harrastuksella tarkoitetaan esimerkiksi laskettelua, taitoluistelua, hiihtoa, partiota, sulkapalloa, koiran kanssa agilyä, parcouria, jotain liikuntaa ja huutosakkia.

6 POHDINTA

Tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuutta ei ole aikaisemmin tutkittu, joten kaikki tutkimuksen avulla saatu tieto oli uutta ja tilaajan näkökannalta tarpeellista. Tutkimuksen avulla saatiin selville arvokasta tietoa tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuudesta, mitä he harrastavat ja mitä he haluaisivat harrastaa. Tuloksista näkee sen, miten lapset ja nuoret osallistuvat erilaisiin ohjattuihin toimintoihin, miten heidän suurin osa vapaa-ajastaan menee ja mitä he haluaisivat vielä lisäksi. Tutkimukseni on yhden paikkakunnan tapaustutkimus, joten tätä tutkimusta ei voida yleistää muihin paikkakuntiin. Sekä jokaisessa kunnassa on omanlaisensa tarpeet harrastusaktiivisuuteen liittyen.

6.1 Luotettavuuden arviointia

Olen tyytyväinen saamaani aineistoon. Tästä tutkimuksesta on hyötyä minulle, Tohmajärven kunnanpäättäjäille ja vastaajille itselleen. Näin jälkikäteen tuntuu siltä, että puoletkaan vastaajista eivät vastanneet tosissaan. Tuntuu kuin he olisivat sen täyttäneet, koska on ”pakko”. Kyselylomakkeita selatessa ja kirjoittaessa vastauksia

SPSS:ään, huomasin, että puoletkaan vastaajista ei kirjoittanut, mitä he haluaisivat harrastaa. Vastaajat kirjoittivat siitä, että eivät ole tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan, koska ei ole sopivia tai mielenkiintoisia harrastuksia. Eivätkä he kertoneet, mitä he haluaisivat harrastaa. Mutta uskon, että saamani aineisto on luotettavaa tietoa suoraan tohmajärveläisiltä lapsilta ja nuorilta. Tietenkin kyselylomakkeeseen vastattaessa vaikuttaa se, millaisessa tilanteessa, mihin aikaan ja millaisessa paikassa vastaaminen tapahtuu (Kaivola & Rikkinen 2003, 246). Esimerkiksi jos vastaamistilanne on kiireinen, levoton tai muulla tavalla huonosti järjestetty, voivat vastaukset olla hyvinkin epäjohdonmukaisia, hajanaisia tai jopa pilanpäiten tehtyjä. Sekä sillä on merkitystä myös, että näkeekö oma opettaja tai muu ohjaaja heidän täyttämänsä kyselylomakkeet vai ei. (mt.,)

Kyselylomaketta tehdessäni sattui virheitä, jotka huomasin vasta kyselyä teetättäessä kouluilla. Yhtenä kysymyksenä oli ”kuinka paljon käytät aikaa päivittäin a) internetissä, b) katsot tv:tä ja c) pelaat pelikonsolilla?” Tuohon kysymykseen en muistanut laittaa vaihtoehtoa ”en ollenkaan”, joten vastaukset ovat vääristyneet tässä kysymyksessä. Henkilöt ovat voineet laittaa ruksin tai jättää ruksittamatta kohdat, vaikka he eivät esimerkiksi vietä yhtään tuntia päivässä esimerkiksi internetissä tai katso tv:tä tai pelaa pelikonsolilla. Osa oli jopa kirjoittanut lomakkeeseen, että en pelaa ollenkaan pelikonsoleilla. Tietenkin nämä vastaukset antavat kuitenkin hieman viitettä siitä, kuinka paljon he mahdollisesti käyttävät aikaa päivittäin esimerkiksi pelaten pelikonsolilla.

6.2 Johtopäätökset

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret harrastavat ja mitä he haluaisivat harrastaa. Suurin osa lapsista ja nuorista harrastaa liikuntaa. Kuten tietoperustassa kirjoitin liikuntaharrastuksen merkityksestä (luku 3.3) Hakkaraisen ym. (2009, 15) mukaan suosituimpia vapaa-ajan harrastuksia ovat liikunta ja urheilu. Lapsista ja nuorista yli 90 prosenttia sanoo liikkuvansa säännöllisesti (mt.,). Tämä tulos on huomattavissa myös tutkimuksessani, jossa suurin osa tohmajärveläisistä lapsista ja nuorista harrastaa liikuntaa (57,2%). Heillä suosituin liikuntaharrastus on salibandy, jalkapallo ja pesäpallo. Liikunnan harrastamiseen voi olla monia syitä,

kuten Hakkarainen ym. (2009,16) on kirjoittanut. Heidän mukaansa liikunnan tarkoituksena voi olla esimerkiksi kunnon kohottaminen, terveyden parantaminen, itsensä kehittäminen tai liikunnan tuottama ilo ja nautinto (mt.). Paajasen (2001, 42) tutkimuksessa huoltajien mielestä lastensa liikkuminen ja harrastaminen on tärkeää. Heidän mielestään se on tärkeää, koska lapsi ja nuori saa sieltä sosiaalisia vaikutteita, uusia ja samanhenkisiä kavereita, siellä tapaa kavereitaan ja harrastukset antavat lapsille virikkeitä ja sisältöä elämään (Paajanen 2001, 42). Uskoisin, että nämä kaikki ovat muun muassa yhtenä syynä siihen, miksi lasten ja nuorten liikuntaharrastus on niin suosittua Tohmajärvellä.

Tohmajärveläisistä lapsista ja nuorista 14 prosenttia harrastaa musiikkia. Musiikin harrastamiseen on monia syitä. Kuten aikaisemmin mainitsin, Kososen (2006, 77) mukaan musiikki on kommunikointi tapa, joka on sidoksissa kulttuurisiin merkityksiin ja sosiaalisiin käytänteisiin. Hänen mukaansa suurin osa musiikin harrastajista, sekä tytöistä että pojista soittaa ja tai laulaa omaehtoisesti ilman säännöllistä opetusta. Positiivista motivaatiota musiikin kokemiseen ja tekemiseen kuitenkin antaa keskinäinen tasapaino omien teknisten ja emotionaalisten vaatimusten sekä tavoitteiden välinen suhde siinä reaaliosassa elämäntilanteessa, missä musiikkia harrastaa. (mt., 85.) Liikkasen ym. tekemässä tutkimuksessa (Liikkanen ym. 2004, 125) ilmenee, että vuonna 2002 10-14 vuotiaista nuorista soittaa jotakin soitinta 38 prosenttia. Tohmajärveläisillä lapsilla ja nuorilla taas musiikin harrastaminen on yleisintä 15-vuotiailla nuorilla, joista 38,1 prosenttia harrastaa musiikkia. He joko soittavat ja tai laulavat musiikkiopistossa tai bändikoulussa tai sitten heillä on joku muu ohjaaja tai opettaja. Uskoisin musiikkiharrastuksen suosion johtuvan siitä, että sitä kautta he voivat esimerkiksi ilmaista itseään. Musiikin harrastaminen on tietenkin mukavaa ja hauskaa, ja monilla on omat syynsä sen harrastamiseen.

Kuten aikaisemmin jo mainitsin tietoperusta osiossa muiden tutkimusten pohjalta internetin käytöstä, pelikonsoleilla pelaamisesta ja tv:n katselusta, uskoisin, että tohmajärveläisillä lapsilla ja nuorilla on samat syyt niiden käyttöön. Kankaan ym. (2008, 10) mukaan lapset ja nuoret pelaavat yleensä internetissä monen pelaajan verkkopelejä ja muutaman minuutin mittaisia minipelejä. Lisäksi kilpaileminen, sosiaalisuus ja arvostuksen hakeminen mainitaan usein keskeisenä motivaationa pelien pelaamiseen. Ja yksi hyvin tärkeä syy pelien pelaamiseen on ajanviete. (mt., 10.) Kankaan-

rannan ym. (Kankaanranta ym. 2006, 126) mukaan pelit voivat olla esimerkiksi niin sanottuja jään murtajia, pelikaverit voivat antaa tukea ja neuvoa sekä pelien kautta voi tuntee kuuluvansa johonkin. Kankaan, Lundvallin ja Sintosen selvityksessä (Kangas ym. 12) ilmeni, että television ääressä viihtyvät kaikista nuorimmat. Heidän selvityksessään lapsista ja nuorista alle 14-vuotiaat ovat aktiivisimpia television katsojia. Saman huomaa minun tutkimuksessani, nuorimmat vastaajat viettävät enemmän television ääressä aikaa kuin vanhemmat vastaajat.

Saamistani tuloksista voi päätellä, että tohmajärveläiset lapset ja nuoret ovat enemmän liikunnallisia ihmisiä kuin esimerkiksi musikaalisia. Suurin osa vastaajista harrastaa liikuntaa ja vähiten osallistutaan partiotoimintaan. Liikunnan suosio voi johtua siitä, että sitä on kaikista eniten tarjolla Tohmajärvellä, on liikuntaa urheiluseuroissa ja kerhoissa. Kerhotoiminta on suosittua varsinkin nuoremmilla vastaajilla. Mielestäni kerhotoiminnan suosio johtuu siitä, että se on tarkoitettu nuoremmille tohmajärveläisille lapsille ja nuorille.

Tulosten pohjalta toimintaa tulisi kehittää vanhemmille vastaajille. 9-15-vuotiaista lähes puolet ja jopa yli puolet, osallistuvat ohjattuun toimintaan. Mutta 15-vuodesta ylöspäin vastaajat osallistuvat todella vähän ohjattuun toimintaan. Esimerkiksi 16-vuotiaita vastaajia on yhteensä 22 henkilöä, joista 7 osallistuu ohjattuun toimintaan, ja 18-vuotiaita vastaajia on yhteensä 7 henkilöä, joista yksi osallistuu ohjattuun toimintaan. Musiikkia, jalkapalloa, jääkiekkoa, salibandyä, tanssia, taistelulajeja, aurtourheilua, ratsastusta ja pesäpalloa haluaisi jokaisesta ikäryhmästä harrastaa muutama henkilö. Esimerkiksi jalkapalloa haluaisi harrastaa 9-17-vuotiaat lapset ja nuoret ja heitä on yhteensä 15 henkilöä. Tämä tarkoittaa sitä, että 9-vuotiaista kolme henkilöä, 11-vuotiaista kaksi henkilöä, 12-vuotiaista kaksi henkilöä, 13-vuotiaista kaksi henkilöä, 14-vuotiaista kaksi henkilöä, 15-vuotiaista yksi henkilö, 16-vuotiaista yksi henkilö ja 17-vuotiaista kaksi henkilöä haluaisi harrastaa jalkapalloa. Ja tämä toistuu lähes jokaisessa harrastuksessa, jota haluttaisiin harrastaa. Jääkiekkoa haluaisi harrastaa kanssa 15 henkilöä, joista 10-12-vuotiaita olisi 11 henkilöä.

6.3 Kehittämisehdotuksia

Tutkimuksellani sain selville kehittämisehdotuksia liittyen lasten ja nuorten harrastuksiin. Seuraavaksi olen listannut asioita, joita lapset ja nuoret halusivat korostaa omissa vastauksissaan.

- "Haluaisin, että olisi enemmän harrastusmahdollisuuksia kuten esimerkiksi tanssia"
- "Saisi olla enemmän toimintaa Tikkalassa, esimerkiksi Tikkalan koululla 5-9 luokkalaisille"
- "Laulunopetusta voisi pitää yksitellen"
- "Ei ole mahdollisuutta harrastaa tai käydä nuorisotalolla, koska ei ole kyytiä"
- "Toivoisin harrastusmahdollisuuksien paranevan"
- "Sählykerho voisi kestää kaksi tuntia"
- "Enemmän urheilua ja harrastuksia Värtsilään"
- "Toivoisin, että täällä olisi laskettelurinne"
- "Pysäkki pitempään auki alakoululaisille"
- "Voisi olla joku lemmikkiharrastus"
- "Kerhoja voisi olla myös viikonloppuisin"
- "Tylsää toimintaa, haluan jotain mielenkiintoista"
- "Pysäkki on parasta Tohmajärvellä"
- "Voisi olla keilausretkiä"
- "Haluaisin sulkapallokerhon"
- "Discoja useammin"
- "Pysäkki saisi olla useammin auki"
- "Jääkiekko harrastusjoukkueessa"
- "Partio takaisin"
- "Syrjäkylille enemmän toimintaa"
- "Tohmajärvelle voisi rakentaa skeittiparkin"
- "Salibandyjoukkue nuorille"
- "Enemmän kerhoja"

- "Enemmän tanssi mahdollisuuksia"
- "15 –vuotiaille ei ole partiotoimintaa"
- "Mopopaja Tohmajärvelle"
- "Olisi kiva, jos olisi metsästyksen liittyvä kerho"
- "Olisi kiva, jos nuoria huomioitaisiin vähän enemmän Tohmajärvellä, esimerkiksi antamalla enemmän määrärahoja nuorisotoimintaan"

Tanssia on tarjolla Tohmajärvellä, mutta monet vastaajista haluaisi harrastaa jotain erilaista tanssia. Olisiko Tohmajärvellä mahdollisuus järjestää enemmän erilaisia tansseja? Vastausten perusteella tanssia haluaisi monikin, mutta eivät kuitenkaan harrasta sitä. Syrjäkylillä ei ole hirveästi toimintaa, ja vastaajat haluaisivat sinne enemmän toimintaa. Lisäksi syrjäkylillä asuvilla vastaajilla ei ole kyytiä harrastuksiin, jotka pääsääntöisesti järjestetään Tohmajärven keskustassa. Vastausten perusteella voisi päätellä, että he haluaisivat lisää toimintaa syrjäkylille tai voisiko järjestää jonkinlaista kyyditystä harrastuksiin? Osa vastaajista haluaisi, että kerhoja olisi myös viikonloppuisin. Mielestäni olisi hyvä, jos kerhoja olisi myös viikonloppuina, koska tällöin lapsille ja nuorille olisi tekemistä kun koulua ei ole, heillä on päivät vain joutoaikaa täynnä. Lisäksi vastaajat haluaisivat lisää kerhoja ja ovat antaneet niistä esimerkkejäkin kuten metsästyksen liittyvä kerho, sulkapallokerho ja joku joukkue, jossa voisi pelata jääkiekkoa.

Kun nuorisotoiminta järjestää retkiä kuten esimerkiksi lasketteluretkiä, niin vaihtelun vuoksi voisi järjestää myös keilausretkiä esimerkiksi Joensuuhun. Tohmajärveltä ei ole kuin 50km Joensuuhun, joten tämä ei ole kauhean pitkä matka. Vastauksista ilmeni myös, että moni haluaisi käydä partiossa, mutta se on loppunut vähäisen kävijämäärän takia. Olisiko mahdollista, että partiotoimintaa markkinoitaisiin enemmän, jotta toimintaan saataisiin tarpeeksi osallistujia, ja niin toimintaa tulisi kaikille halukaille ikäryhmille. Tohmajärvelläkin harrastetaan skeittausta, mutta siellä ei ole skeittiparkkia. Eikö skeittiparkin voisi rakentaa, jossa lapset ja nuoret saisivat turvallisesti skeittailla laudoillansa? Esimerkiksi Tohmajärven naapurikunnassa Ilomantsissa on rakennettu tällainen. Uskoisin, että tämä säästäisi monen Tohmajärveläisen asukkaan hermoja ja lisäisi turvallisuutta, kun on yksi paikka, jossa saa skeitata.

Monet tohmajärveläiset haluaisivat harrastaa sitä, mitä on jo tarjolla. Pitäisikö panostaa enemmän mainontaan, jotta osallistujia saataisiin enemmän harrastustoimintoihin. Uskoisin, että harrastustoimintaan olisi enemmän osallistujia, jos näitä jo Tohmajärvellä olevia harrastusmahdollisuuksista mainostettaisiin enemmän. Lisäksi vanhempien vastaajien osallistuminen ohjattuun toimintaan on aika heikkoa. Syynä voi olla, että heille ei ole Tohmajärvellä tarjolla harrastuksia. Monet vastaajista käyvät pelaamassa esimerkiksi jalkapalloa Joensuussa tai pesäpalloa Kiteellä. Uskoisin että vanhempienkin nuorten osallisuus ohjattuun toimintaan lisääntyisi, jos heille olisi sitä Tohmajärvellä tarjolla.

7 LOPUKSI

Tutkimusta tuli tehtyä aluksi rauhassa, mutta loppua kohden kiire tuli. Aluksi aihe mietitytti, että onko tämä kuitenkaan minun juttuni. Kuitenkin kyselylomakkeita aloittaessani tekemään aihe alkoi kiinnostaa enemmän ja enemmän. Kyselylomaketta laatiessani tuli oma lapsuus ja nuoruus mieleen, miten kiva olisi ollut, jos itse olisin voinut vaikuttaa siihen, mitä harrastan. Toivon, että tohmajärveläiset lapset ja nuoret vastasivat tekemääni kyselylomakkeeseen totuuden mukaisesti, sillä heillä oli ainutlaatuinen tilaisuus vaikuttaa harrastusmahdollisuuksiin. Harmikseni puoletkaan ei kertonut, mitä he haluaisivat harrastaa. Tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuuden selvittäminen on ajankohtainen aihe, koska kunnassa pyritään koko ajan kehittämään ja yritetään tehdä asioita paremmaksi. Itselleni tämä oli lopuksi mielenkiintoinen aihe, jonka takia jaksoin tehdä tämän loppuun suuresta vastaajajoukosta huolimatta.

Tutkimuksen toteutus oli minulle henkilökohtaisesti todella mielenkiintoinen ja opettava kokemus. Välillä tutkimuksen teko tuntui hankalalle, mutta onnistuin kuitenkin. Mielestäni parasta oli koko tutkimuksessani se, että pääsin itse kouluille viemään kyselylomakkeet ja ohjeistamaan sen tekoa. Alku oli hieman opettelua, mutta loppua kohden osasin paremmin ja olin luontevampi luokan edessä kyselylomaketta selittäessä. Huomasin omat virheeni kyselylomakkeessa, kun lapset kysyivät tarkennuskysymyksiä niistä. Lisäksi opin ohjaamaan ja neuvomaan lapsia kyselylomakkeen täyt-

tämisessä sekä sen, että he noudattavat neuvoja kirjaimellisesti. Erehdyin sanomaan, että vain taivas on rajana, ja luullakseni sen seurauksena eräässä vastauksessa oli ”tahdon harrastaa kuukävelyä”. No toisaalta, onhan tuokin halu harrastukseen, joka ei ole mahdollista, mutta en usko, että se tulee olemaan mahdollista ikinä täällä Suomessa.

Tutkimuksessani lähdin hakemaan kahdelle kysymykselle vastauksia:

1. Mitä Tohmajärveläiset lapset ja nuoret harrastavat?
2. Mitä he haluaisivat harrastaa?

Mielestäni onnistuin vastaamaan näihin kysymyksiin opinnäytetyössäni. Lisäksi selvitin kyselylomakkeella, miten lapset ja nuoret viettävät vapaa-aikansa, kuinka osallistuvat ohjattuun toimintaan, käyvätkö nuorisotalolla ja ovatko tyytyväisiä tarjolla olevaan toimintaan. Tutkimukseni avulla saatiin täsmätietoa lasten ja nuorten harrastustilanteesta.

Kokonaisuudessaan tutkimus on onnistunut ja sain haluamani sekä tilaajan toivoman asian selville. Tästä on hyvä lähteä jatkamaan eteenpäin. Kuten jo johdanto osuudessa kirjoitin, että on mahdollista tehdä toinen tutkimus, jossa kartoitettaisiin järjestöjen ja kunnan mahdollisuutta järjestää toimintaa tohmajärveläisille lapsille ja nuorille, jossa minun tutkimustani voitaisiin käyttää hyväksi. Tutkimuksestani saadaan selville, mitä tohmajärveläiset lapset ja nuoret haluaisivat harrastaa, ja seuraavassa tutkimuksessa saataisiin selville, voisiko järjestöt toteuttaa heidän haluamaansa harrastusta. Lisäksi toinen tutkimus auttaisi syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Cederlöf, Petri. 2004. Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa. Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Hakapaino.

Harju, Aaro. 2003. Yhteisellä asialla: kansalaistoiminta ja sen haasteet. Vantaa: Dark Oy

Hakkarainen Harri, Jaakkola Timo, Kalaja Sami, Lämsä Jari, Nikandet Antti & Riski Jarmo 2009. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Heikkilä, Tarja. 2004 (5.uudistettu painos). Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita

Helve, Helena 2009. Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Mirja Liikkanen (toim.) 2009. Suomalainen vapaa-aika: Arjen ilot ja valinnat. Helsinki: Gaudeamus.

Herranen, Jatta & Junntila-Vitikka, Pirjo, pääkirjoitus. Nuorisotutkimus 3/2010/28. Osallisuus ja sosiaalinen vahvistaminen. Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusverkosto. Sivut 1-2.

Kankaanranta, Marja, Kirjavainen, Antti, Nousiainen, Tuula & Ukkonen, Milla 2006. Digitaaliset pelit nuorten arkipäivässä- Tapaus VisioCafe. Teoksessa Merja Kylmäkoski, Kimmo Lind, Timo Hintikka & Tapio Aittola (toim.) Sarja C. Oppimateriaaleja 9, 2006: Nuorten tilat. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy. Sivut 125-132.

Kaivola, Taina & Rikkinen, Hannele 2003. Nuoret ympäristöissään. Lasten ja nuorten kokemusmaailma ja ympäristömielikuvat. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kosonen, Erja 2006. Musiikki nuoren kokemistilana, nuoruus ja musiikki holistisen ihmiskäsityksen valossa. Teoksessa Merja Kylmäkoski, Kimmo Lind, Timo Hintikka & Tapio Aittola (toim.) Sarja C. Oppimateriaaleja 9, 2006: Nuorten tilat. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy. Sivut 77-86.

Kuula, Ritva. Syrjäytymisvaarassa oleva nuori koulun paineessa. Koulu ja nuorten syrjäytyminen. Joensuun yliopisto kasvatustieteiden tiedekunta 2000. Joensuun yliopistopaino.

Lehikoinen, Mervi & Luukkanen, Oksana 2010. Suomi-Venäjä harrasteinfo-Tohmajärvi.

Liikkanen, Mirja, Hanifi Riitta, Hannula Ulla (toim.) 2004. Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä, Vapaa-ajan muutokset 1981-2002. Helsinki: Edita

Mäkelä, Pertti 1998. Kunnallinen vapaa-aikatoimi – Palvelun tuottajasta sponsoriksi? Kuntasuomi 2004 – tutkimuksia nro 14, acta nro 101. Helsinki: Kuntaliiton painatuskeskus 1998.

Paajanen, Pirjo 2001. Lapsen vapaa-aika huoltajan silmin. Perhebarometri 2001. Väestöliitto, Väestötutkimuslaitos, Katsauksia E 12/2001. Helsinki 2001. K-Print Oy Vantaa 2001.

Vilkkonen, Riihelä A. & Laine V. 2006 (1.-2. painos). Mielen maailma, kehityspsykologia. Helsinki: WSOY. Werner Söderström Osakeyhtiö 2005.

Painamattomat lähteet

Anttonen, Erja 3/2006. Viitattu 21.3.2011. <http://www.kever-osaaja.fi/index.php/kever/article/view/1072/906>

Fennica, Väestön ikäjakauma: Tohmajärvi 2009. Viitattu 21.3.2011. <http://www.fennica.ascentia.fi/f/387/7.htm>

FINLEX 2007/417, Lastensuojelulaki. Viitattu 21.3.2011. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

FINLEX 2006/72, Nuorisolaki. Viitattu 21.3.2011. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Jyväskylän kaupunki. Viitattu 21.3.2011. http://jyvaskyla.fi/nuoriso/sosiaalinenvahvistaminen/Jyvaskylän_kaupunki_2010

Kangas Sonja, Lundvall Anniina & Sintonen Sara. Lasten ja nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa 2008. Viitattu 21.3.2011 http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=22170&name=DLFE-4803.pdf&title=Lasten

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010. Suomen liikunta ja urheilun, Suomen kunto-
liikuntaliiton tekemä kansallinen liikuntatutkimus vuosina 2009- 2010. Viitattu
21.3.2011 [http://slu-fi-
bin.directo.fi/@Bin/2b480945ee63abd16933ef17d5947854/1304071955/applicatio
n/pdf/3244994/Liikuntatutkimus_nuoret_2009_2010.pdf](http://slu-fi-bin.directo.fi/@Bin/2b480945ee63abd16933ef17d5947854/1304071955/application/pdf/3244994/Liikuntatutkimus_nuoret_2009_2010.pdf)

Sosiaaliportti, 2009. Viitattu 21.3.2011. [http://www.sosiaaliportti.fi/fi-
fi/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/nuoret/](http://www.sosiaaliportti.fi/fi-fi/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/nuoret/) Sosiaaliportti 2009

Tohmajärven kunta 2010. Viitattu 21.3.2011.
<http://www.tohmajarvi.fi/Resource.phx/sivut/sivut-tohmajarvi/index.htm>

Tossavainen, Tommi. Internet lasten ja nuorten elämässä. Selvitys pääkaupunkiseu-
dun 10-18-vuotiaiden lasten ja nuorten elämästä Internetissä. Viitattu 21.3.2011
<http://www.ehkapa.fi/toinenelama/images/raportti.pdf>

LIITTEET

LIITE 1. SAATEKIRJE

Hei!

Opiskelen Humanistisessa ammattikorkeakoulussa kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelmassa yhteisöpedagogiksi (AMK) Joensuun kampuksella. Teen opinnäytetyöni Tohmajärven kunnalle, jonka aiheena on selvittää Tohmajärveläisten lasten ja nuorten harrastusaktiivisuutta. Tämän kyselylomakkeen avulla saan kartoitettua, mitä te harrastatte ja mitä haluaisitte harrastaa. Tutkimustulokseni tulevat Tohmajärven kunnan käyttöön, jotta kunnan päättäjät tietävät teidän harrastusmahdollisuuksien tilanteen. Kyselyyn vastaamalla annat myös tietoa siitä, millaisia harrastusmahdollisuuksia teillä ei vielä ole. Valitsin teidät kohdejoukoksi, koska olette ikäryhmään juuri sopivia ja uskon saavani teiltä rehelliset vastaukset kysymyksiini.

Kyselylomakkeet käsittelen luottamuksellisesti ja nimettöminä. Lomakkeet luen vain minä, eikä kukaan muu. Tulen tarkastelemaan tuloksia yleisellä tasolla opinnäytetyössäni. Kyselylomakkeeseen vastaaminen on vapaaehtoista, mutta toivoisin todella, että vastaisitte rehellisesti kyselyyn. Kyselyn avulla voitte vaikuttaa siihen, mitkä ovat teidän harrastusmahdollisuudet Tohmajärvellä.

Kiitän jo näin etukäteen vastauksista, tästä tulee olemaan todellakin hyötyä meille kaikille!

Kevätterveisin,

Iida Vasara

Yhteisöpedagogi (AMK) opiskelija

iida.vasara@humak.edu

LIITE 2. KYSELYLOMAKE

Rastita valitsemasi vaihtoehto tai kirjoita vastaus sille varatulle riville.

1. Sukupuoli

Tyttö Poika

2. Ikä _____**3. Koulusi**

Tietäväisen koulukeskus Värtsilän koulu
 Kemien koulu Onkamon koulu
 Tikkanen koulu Tohmajärven lukio

4. Asuinpaikka

Kemie, Ristee Järventaus, Petravaara
 Akkala, Riikola Murtoi, Vatala, Saario
 Onkamo, Tikkala Uusi- Värtsilä, Kaurila
 Värtsilä

5. Osallistutko ohjattuun toimintaan? (Ohjatulla toiminnalla tarkoitetaan mm. partio toimintaa, 4H kerhoa, ohjattuja salibandyharjoituksia, pesäpalloharjoituksia yms.)

Kyllä En

6. Jos osallistut ohjattuun toimintaan, millaiseen ohjattuun toimintaan osallistut?

Liikuntaa, mitä liikuntalajeja harrastat?

Musiikki
___ Laulan ___ Soitan, missä?
 ___ Musiikkiopistossa
 ___ Bändikoulussa
 ___ Muu ohjaaja/ opettaja

Kerho, minkälaisissa kerhoissa käyt?

Partio

Harrastatko jotakin muuta, mitä?

7. Kuinka usein käyt ohjatussa toiminnassa/ harrastuksissa?

Kerran kuussa 2-3 kertaa viikossa

Kahdesti kuussa Päivittäin, lähes päivittäin

Kerran viikossa

Tai harrastatko jotakin itsenäisesti (esimerkiksi liikunta, bänditoiminta, yms.), mitä ja kuinka usein?

8. Haluaisitko harrastaa jotain muuta, mitä?

9. Käytkö nuorisotaloilla?

☐ En	☐ Kahdesti kuussa
☐ Vähemmän kuin kerran kuussa	☐ Kerran viikossa
☐ Noin kerran kuussa	☐ 2-3 kertaa viikossa

Haluaisitko, että nuorisotalo olisi auki useammin?

☐ Kyllä	☐ En

Jos vastasit kyllä, niin milloin nuorisotalon tulisi olla auki?

10. Kuinka paljon käytät aikaa päivittäin

A) Internetissä

☐ Enintään 2 tuntia	☐ Yli 4 tuntia, mutta alle 6 tuntia
☐ Yli 2 tuntia, mutta alle 4 tuntia	☐ Yli 6 tuntia tai enemmän

B) Katsot TV:tä

☐ Enintään 2 tuntia	☐ Yli 4 tuntia, mutta alle 6 tuntia
☐ Yli 2 tuntia, mutta alle 4 tuntia	☐ Yli 6 tuntia tai enemmän

C) Pelaat pelikonsolilla? Esimerkiksi playstation, Xbox tai Nintendo Wii

☐ Enintään 2 tuntia	☐ Yli 4 tuntia, mutta alle 6 tuntia
☐ Yli 2 tuntia, mutta alle 4 tuntia	☐ Yli 6 tuntia tai enemmän

11. Rastita mielestäsi sinua eniten kuvaava vaihtoehto: suurin osa vapaa-ajastani menee...

☐ Kavereiden kanssa ei ohjatussa toiminnassa	☐ Internetissä
☐ Kotona	☐ Pelaten tietokoneella tai pelikonsolilla
☐ Harrastuksissa	☐ Katsoen tv:tä
☐ Läksyjien tekemiseen	☐ Lueskellen

12. Oletko tyytyväinen tarjolla olevaan toimintaan? (Tarjolla olevalla toiminnalla tarkoitan harrastusmahdollisuuksia ja ohjattua toimintaa, joita on Tohmajärvellä tarjolla)

Kyllä

En, koska

Ei ole sopivia/ mielenkiintoisia harrastuksia

Ei ole kyyditystä harrastuksiin

Harrastaminen maksaa liikaa

Joku muu syy, mikä?

13. Onko jotain muuta, jota haluaisit vielä sanoa?

KIITOS VASTAUKSESTASI ☺